

JOANNIS HILDEBRANDI
WITTHOFII

ORATIO
PANEGYRICA

IN FESTO SECVLARI
ACADEMIÆ DVISBVRGENSIS,

CENTESIMO EJVS NATALI
DIE XIV. OCTOBRIS ANNO cdo Idcc LV.

HABITA.

LXV

CICERO

PRO CN. PLANCIO, CAP. XXXIII.

Quid est pietas, nisi voluntas grata in parentes? qui fune
boni cives? qui belli, qui domi de patria bene merentes, nisi
qui patriæ beneficia meminerunt? qui sancti, qui religionum
colentes, nisi qui meritam diis immortalibus gratiam iustis
honoribus & memori mente persolvunt?

VIRI

VIRI PERILLVSTRES, ACADEMIÆ HVJVS CON-
STITVENDÆ DVVMVIRI GRAVISSIMI, ILLVSTRISSIMI
REGIMINIS CLIVENSIS ET MARCANI PRÆSIDES,
CETERIQVE EJVSDDEM REGIMINIS CONSI-
LIARI EXCELLENTISSIMI.

MAGNIFICE ACADEMIÆ RECTOR, PLVRIMVM REVE-
RENDI, CONSVLTISSIMI, EXPERIENTISSIMI, CELEBERRIMI, QVA-
RVMVIS SCIEN TIARVM PROFESSORES DIGNISSIMI, COLLEGÆ
HONORATISSIMI; VOS QVOQVE CETERI, QVOTQVOT ADESTIS,
INNVMERABILES, NATALIVM SPLENDORE, DIGNITATIBVS,
MERITIS, MAGISTRATIBVS, STVDIIS, ORDINIBVS CON-
SPICVI, NOTI IGNOTIQVE, SED OMNES EXIMIO NO-
BIS HONORE COLENDI AVDITORES: AC TV DENI-
QVE FLORENTISSIMA STVDIOSÆ JVVENTV-
TIS CORONA, AMOR NOSTER AC CVRA
PRÆCIPVA.

Vetustarum quarumvis gentium, in præcipuis Asiæ totius
Africaeque, nec non in ipsius Europæ nostræ regionibus,
alicujus olim doctrinæ vel ingenii fama florentium,
constans & perpetua ferè consuetudo fuit, ut sapien-
tiæ sublimioris arcana, hominibus ad bene beateque
vivendum scitu necessaria, symbolis quibusdam externis, velut ima-
ginibus & picturis rei veritatem adumbrantibus, ante oculos pone-
rent.

rent. Nihil videlicet efficacius fore censebant ad certitudinem notitiamque cujusvis salutaris doctrinae penitus ipsis, ut ita loquar, animorum recessibus imprimendam, quam si externorum, quibus quotidie utebantur, sensuum ope, si visu, auditu, tactu, imo si olfactu propemodum ac gustu ipso ad uberiores aliquam vividamque rerum sublimium cognitionem perducerentur. Nihil jam commemorabo de variis hujus antiquae consuetudinis ac doctrinae vestigiis, quae in ipso sacrarum Literarum & imprimis Veteris Instrumenti latifundio passim deprehenduntur, hujusmodi adorandis, ac verè castissimis floribus referto; nihil de Novi Foederis viridario tales imagines aliquando velut gemmas quasdam stellulasque representante; in quo sanctissimus Servator noster, unicus Doctor, & ex ipso caelo demissus humanae salutis Instaurator, nos ad Patrem suum caelestem sine multis ambagibus in Spiritu & Veritate ductos sinceræ, virili ac quasi maturæ pietati, neglectis ac prætermisissis ob ingentem abusum ceremoniarum crepundiis, assuefacere volens, quot tamen parabolis ac sanctissimis salutarium præceptorum involucris, quot imaginibus ipsam velut oculorum aciem ferientibus res mere spirituales pro caelesti sua sapientia & bonitate, nobis depingere voluit! imo quam supremo mortis jam appropinquantis tempore perennem atque indubitam sui ipsius præsentiam & communionem sacrosancto externi cujusdam pignoris, quod religiose usurpandum esset, mysterio suis primo discipulis, ac deinceps per eos omnibus sinceris quaquaversum cultoribus obsignare dignatus est! De solis loquor aliorum populorum institutis & moribus, quos ulli unquam per orbem terrarum annales, ulla monumenta ob aliquam vel exiguam cujusdam pietatis ac sapientiae speciem celebrarunt. Hi quamvis à caelesti Veritate longe remotiores essent, hanc tamen eandem Virtutis & Sapientiae præcepta tradendi consuetudinem, etsi multis postea deliræ levitatis accessionibus corruptam & depravatam, sequebantur. Horum cum multi, ipso rationis lumine dictante, miseris mortalibus aliquatenus in mediis tenebris per infinitam DEI misericordiam residuo, cognoscerent, absque duabus his virtutibus, Fortitudine & Sapientia, omnis Temperantiae & Justitiae genitrice, nullum imperium, nullam rempublicam, urbem denique nullam florere ac diu consistere posse, hanc veritatem imagine quadam ita depingebant, ut per externos sensus in ipsos animos penitus influeret ibique confirmaretur. Addebant etiam, ut avida semper hominum natura est adscititiis quasi coloribus ingeniosa sua figmenta magis magisque excolendi, cum conservatione hujus imaginis etiam publicam regnorum urbiumve salutem conjunctam esse, dum non ipsam
pro-

proprie imaginem, ejusque materiam, quantumvis pretiosissimam, sed potius virtutes paulo ante commemoratas, Fortitudinem atque Sapientiam, intelligi volebant, hujus imaginis intuitu mentibus humanis inculcandas, & exercendas. Quam vera, tam salutaris hæc etiam doctrina fuisset ac perpetuo mansisset, nisi per fatalem hominum vanitatem, semper externa specie inescari & obstupesceri solitorum, res eò ubique fere gentium redacta esset, ut ipsis illis mutis imaginibus, earumque conservationi, non Virtutibus amplius per eas adumbratis, istam in publica salute custodienda efficaciam tribuerent; adeo quidem, ut nonnullæ gentes Asiaticæ grandiloquis suis nugis ebræ, non sine incredibilem dementia, talique pœna, qualem protervia sua, levitate, & in sobriis arcanae sapientiæ mysteriis indecente loquendi vivendique luxuria promeruerant, ipsa hæc simulacra sua catenis alliganda censuerint, ne videlicet eriperentur, aut clam palamve subduci possent. Meministis, opinor, Auditores, tale olim Trojanorum, tale Romanorum fuisse Palladium, quæ sibi cœlitus esse demissa, ac propterea si non catenis alliganda, maxima tamen sollicitudine custodienda credebant; donec alterum irrepentibus certatim vitiis & sceleribus cum Ænea bonorum civium ultimo subduceretur, alterum vero, quo veteres Romani se jactabant, paulatim evanesceret, postquam pro fortitudine inertia, pro sapientia stolidus furor atque vecordia, pro temperantia denique ac justitia nihil nisi luxuria, protervitas, avaritia, crudelitas, ac præter scædandi prædandique libidinem omnium vitiorum colluvies tanti tamque potentis populi sedem inundaverat. Hoc scilicet Palladii istius non amplius recte intellecti & custoditi neglectus & jactura cum totius felicitatis & potentiaë naufragio contulerant.

Nolo hic etiam prolixè ostendere, quam idem propemodum docendi & salutaria præcepta supinis mortalibus inculcandi genus inter ipsos quoque postea Christianos non penitus oblitteratum fuerit. Quis enim Statuas illas Rulandinas pluribus Saxonis in Germania Civitatibus attributas, ac non multum dissimilibus ab ignara plebe fabellis sæpe dehonestatas ignorat, revera tamen publicæ felicitatis ac quietis, inter operosam civium diligentiam sub Cæsarea tutela & justitiæ administratione perdurantis, interpretes? Quam latus autem pateret campus, si de aliis quibusdam simulacris, eorumque origine loqui vellemus, & abusu pertinacissimo, propter hominum malitiam & levitatem nunquam nisi cum ipsis simulacris abolendo; ad exemplum sanctissimi Judæorum Regis Ezechiaë; quem æneum serpentem ob abu-

sum è medio sustulisse, quamvis ab ipso Deo fabricari iustum, in sacris voluminibus laudari videmus. Hoc dico, Auditores, bene constitutas quarumvis artium ac scientiarum Officinas, quas Academiarum nomine insignire solemus, jure etiam meritoque urbium ac regionum quædam quasi Palladia nominandas videri, si in iis studiosa juvenus, verum illud unicumque futuri temporis seminarium, ad virtutem & decus, hoc est, ad sapientiam & pietatem cum vera eruditione & multarum rerum notitia conjungendam manu quasi fideli ducatur. Tale Palladium religiose cultum servatumque tanto majoribus beneficiis omnem maectat rempublicam, quanto magis constat, eam præsentium bonitate parum fore beatam, nisi etiam succedentium dexteritate in eodem felicitatis apice conservetur. Tale cum antiquissimæ huic Urbi jam dudum antea destinatum, dilatatumque sæpius, tandem ante centum annos contigerit, causas plurimas habemus, cur ei quidem non minus quam vicinis regionibus gratulemur, nobis autem illud gratæ mentis officium impositum esse censeamus, ut hujus tam sacræ Aedis ante seculum dedicatæ memoriam Sacris etiam secularibus, ac solenni celebritate recolamus; qualem nemo nostrum in hoc loco vidit, nemo etiam nostrum iterum visurus est, quem admodum de suis secularibus ludis veteres Romanos affirmasse memoriæ proditum est.

Gratæ vero mentis ac pietatis, primum immortalis Deo, omnium bonorum fonti unico, deinde serenissimo ac sapientissimo Principi, benignissimo Athenæi nostri Conditori, tribusque ejus Successoribus, serenissimis ac potentissimis Regibus nostris, velut Custodibus ac Nutritiis, debitæ interpretem cum me venerandi hujus Academiæ Patres, Collegæ honoratissimi, designaverint, demandatas mihi partes, pro muneris & officii ratione, non minus hilari quam devoto pectore suscipiendas putavi, non quod ullam in me dicendi facultatem agnoscam, quæ quam tenuis atque exigua sit, pulchre recordor, sed quod in eo quoque singularem divinæ providentiæ benignitatem mihi nihil tale promerenti declaratam venerer. Cum enim ante annos viginti quinque jam præterlapsos in aliorum secularium Sacrorum celebritate, ob exhibitam Carolo V. Imperatori Confessionem Augustanam instituta, ex hoc loco Oratorem egerim, non exigua me lætitia perfusum esse sentio, quod, favente supremo rerum humanarum Arbitro, nunc idem parem tam clementer indulgentiæ felicitatis usuram huic ipsi quarumvis artium & scientiarum Officinæ, Matri nostræ sanctissimæ, huic Athenæo, huic cathedræ, his
sub-

subfelliis, huic denique univēſæ Civitati tantorum bonorum participi, quin etiam vicinis regionibus quaquaverſum jacentibus connexisque gratulari debeam; ob quarum commoda hæc ſacra Muſarum ſedes in ipſo earum velut meditullio olim potiſſimum condita fuit, & heic loci ante centum annos nunc elapſos ſolenniter inaugurata, præſente ſereniſſimo ac vere magnanimo Naſſavici ſanguinis Principe, *Joanne Mauvitio*, non ſolum paterna in univerſum hunc Clivenſem tractum gubernandi facilitate & ſollicitudine incluto, ſed innumerabilibus etiam factis heroicis per Europam & Americam, maximeque per Braſiliam patratis ſtupendo. Hujus tanti tamque pereximii & à Caſparo Barlæo juſto volumine collaudati Principis ſplendore quis non Duisburgum noſtrum ſibi jure placere & gratulari poſſe cenſeat, ſi talem, tam verum ſeculi ſuperioris Scipionem, pace belloque eundem, nomine locoque potentiſſimi Electoris Brandenburgici *Friderici Guilielmi*, Herois incomparabilis, in dedicatione hujus Sacrarum ſui poſtes tenuiſſe recorderetur?

Vos autem, Auditores omnium Ordinum & Dignitatum honoratiſſimi, vos, inquam, oro obteſtorque, ut, dum pauca delibamus ex plurimis, eam nobis benevolentiam præſtetis, non quam dicentis tenuitas & infantia, ſed quam rei ipſius pondus atque præſtantia requirunt, quamque diei tam diu deſiderati ſolennitas ſuo quodam jure poſtulare videtur. Eſt hæc, ut noſtis, ac videtis, ejuſmodi, quam ſemel quovis tantum Seculo recurſuram conſpiciendi cupiditas innumerabiles hujus regionis incolas ſuis certatim ſedibus excivit. In tanto rerum apparatu demandatas partes negligere, & adductis velut aulais repente iterum diſcedere velle, non modo perridiculum, ſed gravi etiam reprehentione dignum videretur. Operam tamen dabo, ut eâ brevitate utar, quæ omnibus ob tædioſas ambages reciſas perjucunda, nemini poſſit ob rerum ſterilitatem pœnitenda videri. Ac tribus potiſſimum capitibus, iisque perexiguis, veluti totidem, extra quos egredi non liceat, cancellis, Oratio noſtra continebitur; ut primum ſcilicet veram hujus ſacroſanctæ Muſarum ſedis cauſam & originem, ejuſque poſt multas demum remoras ante centum annos peractam dedicationem, deinde ejus fata ac viciliſſitudines, hoc eſt, læta triſtiaque per tantum temporis ſpatium ſubeunda, diſſeram, ac poſtremo ut eorum, qui in hac alma Matre noſtra omnigenarum artium & ſcientiarum ſacris operati fuerunt, veluti myſtarum quorundam aut ſacerdotum, hoc eſt, Docentium vobis imaginem breviffimam ante oculos ponam, ceteris multo prolixioribus, ac fortaliſſis viſu lectuque non injucundis in aliam, ſi Deo viſum fuerit, orituram nobis occaſionem dilatis.

Penul-

Penultimus eorum Dynastarum, sub quorum imperio ac ditio-
 ne hæc Clivensis ac vicina Montensis regio, ceterique tractus amplif-
 fimi iisdem cohærentes florebant, *Guilielmus* erat, cognomine *Dives*,
 jure meritoque sic appellatus, quod ad eum tanquam unicum ac legi-
 timum heredem, tam opima sex uberrimarum, & vel opificiis, vel
 agricultura, vel commerciis, vel omnibus simul florentium regionum
 hereditas pervenerat, quæ ab utriusque Parentis, *Joannis Clivensis*,
 ac *Mariæ Juliacensis* majoribus ad hunc felicissimum nepotem deriva-
 tæ, & sub eodem in unum corpus compactæ erant. In eum velut
 Regulum quandam, repente tot regionibus in præcipua parte Ger-
 manicæ circa Rhenum combinatis exortum, omnium fere Principum
 nondum ita potentium oculi conjiciebantur; adeo ut Johannes
 ipse Calvinus, ex communi scilicet tunc temporis viventium judicio
 scribens, in quadam ad amicum & popularem suum, *Guilielmum Fa-*
rellum, epistola testetur, nullum potentiorum in tota Germania hoc
Guilielmo reperiri Principem, cujusque dignitas & amplitudo regio-
 num tantum ponderis ac momenti rebus transigendis adjicere possit,
 si duo lucidissima Austriacæ domus sidera, *Carolus Imperator* longe
 potentissimus, ejusque Frater *Ferdinandus*, exciperentur. Pa-
 rum est profecto, si verum fateri volumus, solo natalium splendore
 ceteris mortalibus antecellere, quos etiam pravissimus interdum forti-
 ri, nullus unquam, licet optimus, sibi tribuere potuit: parum est, cu-
 nis nobilitatem, non etiam meritis & virtutibus censi; parum ad
 veram solidamque laudem Viris potentissimis & in altissimo dignitatis
 gradu constitutis conciliandam, divitiis opibusque, solis fortunæ bo-
 nis, fuisse, nisi etiam singulares animi dotes accesserint, homini ma-
 xime convenientes, solæ scilicet divitiæ, quæ nec eripi possunt, nec
 gravant circumferentem. Præter egregios in sapientiæ & literarum
 studiis progressus, scriptis etiam ab adolescente ad *Erasmum*, tunc or-
 bis eruditi miraculum, literis testatos, tanta simul erat in hoc Princi-
 pe sine fucis erga Deum pietas, tam singulare æquitatis & justitiæ stu-
 dium, tantus in omnes subditos amor, ut illis vix quisquam tempo-
 ribus reperiretur, qui in hac parte cum eo comparari, nemo certe,
 quoscunque annales revolvamus, qui ei præferri posset. Doctorem ille
 in adolescentia nactus erat Virum tam moribus sanctum, quam doctri-
 na & eruditione conspicuum, *Conradum Heresbachium*, *Medmanni*
 in vicino tractu Montensi natum. Erat hic non solum Juris Romani
 scientia, quam sub principibus ejus artis in Italia Germanique mysta-
 gogis diligenter imbiberat, penitus imbutus; sed præter ipsam de
 Deo divinisque rebus ac tota religione notitiam, eruditissimo in Psal-
 mos

mos Davidicos commentario etiamnum testante, quarumvis etiam bonarum literarum tam è Palæstina & Oriente, quam ex veteri Latio & Hellade profectarum scientissimus, ac præterea sincerus magni *Erasmi* amicus. Hoc ultimum sane contingere non potuisset, nisi iisdem, quibus ille, de bonarum literarum studiis & Religione sententiis, iisdem plane opinionibus deditus, earundem odore illustrissimi Principis, discipuli sui, animum jam in ipsa adolescentia, velut recentem testam, imbuisset.

Hæ in eo potissimum consistebant, omnium disciplinarum, quæ ab humanitate & elegantia nomen fortiuntur, consuetudinem renovandam esse; Græcos Latinosque Scriptores veteres, tam sacros quam profanos, ex cænobitarum claustris, qui suo potius abdomini inter auream Legendam, & Januensis Catholicon, similesque putidæ mercis saburras Ecclesiæ carinam degravantes, quam bonis literis vacarent, tandem iterum vindicandos, & velut è pedore carceris, ubi situ ac fordibus obsiti tam diu delituerant, in lucem revocandos; linguarum eruditarum studia, quibus utriusque sacri Codicis monumenta à divinitus inspiratis Scriptoribus consignata essent, iterum magis magisque exercenda, ut non è limosis & sordidis amplius lacunis, sed ex ipsis purissimis & limpidissimis fontibus hauriri posset; in rebus ad Religionem & cultum divinum pertinentibus terminos antiquos non facile quidem movendos esse, Romano Præfuli suum etiam inter ceteros sacrorum Antistites principatum, rem scilicet arduam, Apostolorum simplicitati ignotam, si non divini, saltem humani juris præscripto, factum tectumque relinqui posse, idque ordinis magis, ac quietis, aut etiam decori cujusdam conservandi causa, quam ut ulla superstitiosa tyrannis & dictatoria potestas in hanc sacrosanctam Christianæ Religionis ad omnes pertinentis rempublicam introduceretur; ea tamen cum suis nævis & defectibus, ob hominum imbecillitatem & imprudentiam paulatim invalescentibus & deinceps diuturnitate temporum corroboratis, laboret, omnes abusus veræ pietati noxios & damnosos, sive illi ad ceremoniarum exteriorum apparatus, sive ad ipsam doctrinam pertineant, libere ac cordate, sine ullo tamen tumultu aut Lucilianæ dicacitatis acrimonia, tollendos atque abrogandos esse; incredibilem ac vix satis deplorandam hominum esse cæcitatem somniantium, res divinas humanis esse similes, & Christianismum, rem altam, rem regiam, rem cælestem ac divinam, variis externæ pompæ ludibriis absolvi, solis nempe corticibus omni nucleo spoliatis, imo ob tot pericula etiam vetitis; nec quemquam cogitare, ad hunc lapidem

L

omnes

omnes olim gentes à Deo rejectas, ipsosque pariter Judæos offendisse; omnem inanem superstitionem mentibus eximendam esse; avaritiæ, ambitioni, hypocrisi, ludibriis, nundinationibus, ceterisque commentis vel respectu miserrimæ plebis, ipsi Redemptori nostro, cum in hac terra versaretur, & nunc quoque commiserationem moventis, obices figi debere; neque hoc Vaticano illi Antistiti revera fraudi aut dedecori futurum esse, cum nihil in humanis rebus occurrat, quod non ut senio, ita etiam corruptioni obnoxium sit, cui, si sanari & sapere velimus, avertendæ omnes ingenii & diligentiae nervos intendere debeamus, tanto magis, cum ipse etiam Capitolinus ille Præsul, sublatis omnibus corruptelis exercitium veræ, non fucatae pietatis impredientibus, nihilominus in sua dignitate subsistere, & primas tenere possit; de quibus scilicet maxime, non inter vere spirituales altioris luminis capaces, sed inter omnes etiam minimos Sacerdotes, si à Christi vestigiis incauti exorbitaverint, velut ad histrioniam peragendam laborari solet; Nequaquam tamen inde sequi, edicta semper Manliana, aut velut novas quasdam Persarum & Medorum leges in rebus sacris spiritum lenitatis ac modestiæ requirentibus promulgandas, ceterisque velut attonitis adorandas esse.

His opinionibus & sententiis nihil nisi insignem animi moderationem cum amore Veritatis conjunctam satis spirantibus cum Princeps illustrissimus *Guilielmus* ab *Heresbachio* Doctore suo primum imbutus, deinceps ab ipso *Erasmo*, nec non à *Joanne Vlateno*, sapientissimo Viro, per Juliacensem tetrarchiam Cancellario & Areopagita eandem vitæ sectam perpetuo velut tutissimam secuto, confirmatus esset, ac præterea incredibili Subditorum suorum amore flagraret, ut eorum salutem periculosis illis ac turbarum plenis temporibus confuleret, publicam artium quarumvis & scientiarum, tam sacrarum quam civilium, palæstram heic loci velut in meditullio regionum suarum erigere & dedicare constituit. Huic enim optimo & sanctitate morum potentiaque conspicuo Principi primi hujus Academiae non inauguratae quidem, sed destinatae firmiterque decretæ natales debentur. Eum in finem non solum ab invictissimo Imperatore *Maximiliano* hujus nominis secundo, Affini suo, utpote serenissimæ Conjugis Fratrem, parem animi moderationem in omnibus consiliis, dictis factisque suis conservante, necessaria privilegia ante centum octoginta & novem annos obtinuit, sed ipsius quoque Pontificis Romani *Pii quarti*, non, ut scripserunt perversissime nonnulli, secundi vel tertii, consensum impetravit, solenni diplomate quadriennio citius, anno

anno videlicet millesimo quingentesimo sexagesimo secundo declaratum, ob reditus quosdam ecclesiasticos in hunc usum salubriter convertendos, quod absque auctoritate Præsulis istius fieri non debere judicaverat. Facile percipitis, opinor, Auditores, quo pacto evenerit, ut hæc Musarum palæstra longo post tempore demum condita & ante centum annos dedicata, folisque purioribus Reformatorum, sicut vulgo appellantur, Sacris stabili sanctione consecrata, etiamnum utraque privilegia ostentare possit. Ortis acerrimis initio seculi decimi sexti circa modum cultus divini controversiis, diu res incertæ pependunt, quonam tandem in his regionibus evasuræ essent, sicut ex iis, quæ breviter jam attigimus, facile concludere licet. Quamvis enim non solum innumerabiles harum regionum incolæ, sed plures etiam in ipsa Principis aula Consilarii, & inter eos quoque *Heresbachius*, magis deinceps aperte in nostrorum castra transirent, ipse tamen serenissimus Princeps *Guilielmus* variis modis pro temporum necessitate aut aliis rerum circumstantiis vacillabat. Modo enim emendatis Sacrorum ritibus, quibus etiam omnes quatuor filias suas sciens volensque imbuendas curabat, addictior esse, modo, nescio qua formidine, vel purpuratorum agitatione fluctibus marinis simili, pedem paulisper iterum retrahere videbatur, reapse tamen Erasmi sententias, quas penitus imbiberat, constanter amplectebatur, quem olim etiam Dusseldorpium in aulam suam peramanter invitaverat, excusatione causarum corporis & ætatis, in qua ad aliud iter vasa colligenda essent, utentem, & ex portu Basileensi in aulae fluctus se conferre nolentem, à quibus non minus natura, quam literarum studiis libere vacandi cupiditate se semper abhorruisse, satis quoque tot epistolis hujus indolis testibus indicaverat, sprete etiam ipsa Cardinalis, ut appellant, dignitate à Paulo tertio, si Curia Romanæ causam contra Lutherum agere vellet, oblata.

Sic mediam viam cum serenissimus Princeps *Guilielmus* revera sequeretur, hoc est, cum toto pectore & animo purioribus Sacris instaurandis studeret, formam tamen omnem exteriorem cum ipso regimine non usquequaque mutatam esse cuperet, idque nemini mortalium ignotum esse posset, profecto, si verum fateri volumus, magis admirandum est, Præsulem Romanum *Guilmo* in erigendo novo Athenæo tam prolixè annuisse, quam hunc ejus aliquem consensum vel petiisse, vel sibi necessarium judicasse. Tanto justiores etiam hujus admirationis sunt causæ, quanto magis constat, scriptoribus fide dignis ita testantibus, Patri ejus *Joanni*, Principi laudatissimo,

tiſſimo, jam de Academia in his regionibus erigenda cogitanti, Pontificem Romanum hac lege ſe conſenſurum declarafſe, ſi prius Joannem Monhemium, eruditiffimum Scholæ Duffeldorpienſis Moderatorem, hæreſeos nomine falſo traductum, dimitteret; cui Princeps ille reſponderat, ſe potius Academia carere, quam tanti tamque præclari Viri jaſturam facere decreviſſe. Satis etiam hinc, Auditores, conſtare poteſt, quanta eorum veræ hiſtoriæ fuerit ignorantia, qui ultimos indigenas harum regionum Principes penitus Romanenſium Sacris fuiſſe addiſtos affirmare non dubitarunt; quanta etiam eorundem malignitas, qui inde argumenta, quæ ſcilicet temporibus ac Principibus aliis regulam quandam normamque conſtituerent, comminifci voluerunt; qualiter præter duos illos ſat decantatos olim Fratres Walenburgios, etiam Petrum illum Cudſemium, poſt inventas fruges iterum glandibus veſci gaviſum, & in hac ipſa Urbe quondam natum, Veſaliaque educatum, deliraſſe ex ipſis eorum ſcriptis intelligimus.

Quisquis vero, Auditores, temporum illorum, & rerum in his regionibus geſtarum faciem bene cognitam habuerit, nihil eorum, quæ diximus, in dubium vocabit. Niſi Soceri, Ferdinandi Cæſaris, auctoritas, & Caroli quinti Imperatoris, tum aulæ Bruxelleniſis & Hiſpanorum violentia obſtitiffent, nihil omnino impedimenti fuiſſet, quin *Guilielmus* magis aperte in Proteſtantium caſtra tranſiſſet, quorum jam conſiliis & deliberationibus in ipſis comitiis & conventibus Imperii tam ſemetipſum præſens adjunxerat, quam Legati ejus non ſemel interfuerant.

Vel ſola eorum mentio, quos huic Academiae tum condendæ Doctores Princeps ſanctiſſimus deſtinaverat, ejus mentem extra omnem nobis dubitationis aleam collocabit. Sacrarum Literarum & Theologiae ſpartam *Georgius Caſſander* ornaturus erat, eum in finem jam in hanc Urbem, ubi lares fixerat & per plures annos commorabatur, delatus, cujus viri irenica conſilia ſcriptaque quam toto orbe celebrata, quam Calixtis, quam ipſi illi incomparabili, & vere nominis ſui Viro Hugoni Grotio paria fere ſentienti conantique in deliciis fuerint, ut ab eo traditam quaſi lampada exitu tamen eodem capeſſeret; quam denique pertinacibus Vaticanæ mitræ cultoribus ſemper ſuſpecta fuerint & exoſa, vel ſola librorum ejus condemnatio, & præſectus Indicis, ſicut appellant, expurgatorii rigor abunde teſtatur. Jurisprudentiæ ſtudioſis adoleſcentibus inculcandæ *Fran-*
cifcus

ciscus Balduinus admoendus videbatur, Vir eruditissimus, & præter Legum exactam notitiam politiorum etiam Literarum cognitione non leviter adpersus; ut mirum nemini esse debeat, tantum Juris utriusque Sacerdotem, sed in rebus ad Sacra religionemque pertinentibus valde lubricum, jam tum Commentarium suum ad Leges de Jure civili, Voconiam, Falcidiam, Juliam Papiam Poppæam, Rhodiam, Aquiliam, paulo ante Senatui Populoque Duisburgensi humanissima prorsus epistola, velut amicis ac futuris municipibus suis, dedicasse; quem librum mirifica eruditione tinctum, ut cetera ejus viri Scripta, ob insignem raritatem Hieronymus Nicolaus Gundlingius ante viginti pluresque annos denuo recudendum & in lucem protrahendum curavit. Porro Medicinæ rerumque physicarum mysteriis indagandis Budericensem illum *Reinerum* destinaverat *Solenandrum*, Virum ut scriptis immortalibus nemini paulo eruditiori incognitis, ita Sacrorum tum temporis emendatorum amore satis celebratum, cujus præconem præter Pantaleonem, Hamelmannum & Teschenmacherum, candidissimum illum Melchiorem Adamum habemus, stulte sane ab aliis hominibus maxime sectariis, qualis Henningus ille Wittenus fuit, partium studii accusatum. Imo quod magis est, quodque Principis *Guilielmi* mentem apertissime declarat, Historiarum & elegantiorum disciplinarum studiis tractandis duos præcellentissimos Viros, bina nitidioris doctrinæ lumina, *Joannem Sturmium* & *Joannem Sleidanum*, utrumque sub ditione sua in agro Juliacensi Sleidæ natum, manifestumque causæ Protestantium & quidem nostratium cum summa tamen moderatione & prudentia assertorem, destinaverat, et si posterior Sleidanus jam tum, cum superius memorata hujus Academiæ privilegia transmitterentur, diem supremum Argentorati obiisset, teste Guernero Teschenmachero in præfatione ad Repetitionem brevem Catholicæ & Orthodoxæ Religionis Heresbachianam. Nam Sturmius adhuc diu postea usque ad decrepitam ætatem vixit, nec ob aliam, sicut videtur, causam egregium illum Heresbachii in Psalmos Davidicos Commentarium tam pia, tam facunda, tam sapiente & erudita præfatione auxit, ut huic Sturmianæ similem vix ullibi terrarum à quoquam scriptam lectamve fuisse pene affirmare auserim; certe ut ea unumquemque Lectorem veræ pietatis ac prudentiæ cultorem, si tales libri modo hodie tererentur, in summum stuporem & admirationem cum lacrimis simul & lætitia conjicere debeat. Ex his omnibus liquido constare putamus, Auditores, si Principis hujus *Guilielmi* consiliis exitus respondisset, nos heic locorum Academiam non Pontificiam, non Lutheranam, sed plane Erasmicam habituros

fuisse, hoc est, ut rem accuratissime percipiatis, Romani Præfulis eatenus cultricem, ut ei primus inter omnes reliquos honos, nulla vero fanciendi dogmata potestas concederetur; in reliquis si non omnibus, certe præcipuis Melanchthoniano more, Helvetiorum, id est nostratium, castra constanter ac vere secutam.

Cur autem, Auditores, huic, ut sic loquar, Academiæ ædificio, post usitata privilegiorum fundamenta jam posita non ipsa etiam coronis addita fuerit, sed totum illud negotium per annos nonaginta pluresque suspensum manserit, causæ sæpe multiplices eæque gravissimæ fuerunt. Nam ut de hemiplexia taceam, qua sanctissimus Princeps *Guilielmus*, non sine incredibili hujus & vicinarum regionum luctu & mærore, cum animi & corporis debilitate paulo post correptus fuit, quæque ei ad extremam usque senectutem adhælit non minus, quam Filio unico superstiti, *Joanni Guilielmo*, illustrissimo Successori, eadem velut hereditaria calamitate deinceps laboranti, quis in historiis superiorum temporum paulo versatior ignorat, quam tristia, quam luctuosa, bellis horribilibus & ultra octoginta annos perpetuo furore debacchatis exulcerata tempora statim exorta fuerint, quorum infinitæ calamitates his etiam inprimis regionibus sine intermissione incubuerunt. Septem vicini Belgicæ fœderatæ populi, quibus se non pauca in Flandria & Brabantia civitates adjungebant, inhumanum illud ac vere intolerabile Hispanorum jugum cervicibus suis excusserant, morituri potius, & per omnes etiam dirissimos cruciatus, gladios, flammæ, eculos quævis extrema passuri, quam colla sua tam tetra servituti & cyclopicæ immanitati iterum subdituri. Hoc fonte derivata clades in hanc simul Clivensem connexasque regiones fluxit, ob viciniam protinus iisdem turbinibus involutas. Hispani enim, ut amissa recuperarent, cælum terramque, & si Superos flectere non possent, inum videbantur Acheronta movere. Ea enim impotentissima non minus mentibus conscientisque quam terris & corporibus dominandi libido, quæ postea Gallos quoque, gentem minus austeram, contaminavit, solos fere tunc temporis Hispanos, certe præcipuos, usque ad insaniam exagitabat. Cumque in ipsa fœderatarum gentium viscera non aliter sæpe, quam à tergo vel latere se penetrare posse crederent, universus hic tractus, sub debilitato morbis annisque Principe omnibus injuriis obnoxius, infelix erat ac luctuosa fereque perpetua Bellonæ sævientis arena; his in ea, quæ sibi erepta fredebant, irrumpere, illis irrumpentes repellere gestientibus, utrisque autem, ut sit, omnem viciniam quaquaversus patenter lacerantibus.

Accessit

Accessit deinceps igni per se jam satis ardenti incendium longe teterrimum. Extincta enim paulo post initium seculi superioris universa indigenarum Principum cum *Joanne Guilielmo* mascula progenie, orta que ob successionem Juliensem, sicut vulgo appellant, opimam sane hereditatem, plurium competitorum fervidissimas cupiditates ex diversis causis irritantem, inter duas præcipue serenissimas Domos, Brandenburgicam & Neoburgicam, disceptatione, hæc jam satis afflictæ regiones, & ardentibus proximi Ucalegontis parietibus in maximum discrimen adductæ, novis iisque longe gravioribus flammis, interiora quævis penitus absumpturis, corripiebantur. Utentes enim hac occasione Hispani, fortassis etiam, ut dici solet, in turbido piscari volentes, sub specioso Neoburgicas partes tuendi titulo, simulque ut Belgis fœderatis acrius insisterent, non obiter amplius instar latrocinantium limites harum regionum atrectabant, sed aperto jam Marte universum hunc tractum inundabant, quod Belgæ fœderati venientibus malis occursuri sibi ex jure belli nequaquam interdictionem esse censabant; idque tanto licentius, quanto magis, Principe harum regionum diuturno morbo laborante auctoritatis ejus aciem quotidie hebescere, constabat. Omnes obices, omnia repagula perfracta videbantur, nihilque amplius obstare, quin tota hæc regio tam vasto bellorum gurgite penitus absorberetur. Præter Resam, Embricam, pluresque Urbes & oppida, ex insolenti Fortunæ crudeliter jocantis ludo fere quotannis dominos & possessores suos alternantia, vel sola Vefalia per plures annos ab Hispanicis vulturibus infesta, imo vel solum Duisburgum nostrum, futura Academiæ sedes, pro arbitrio occupatum possessumque, temporum illorum faciem testatur. Omnia quotidianis rapinis exinanita, ignibus & ferro vastata, cædibus oppleta erant, toto vicino tractu direpto ac cruentato, ipso etiam Wirico Comite Daunensi in proxima arce Bræckiana prope Mulhemium ad Ruram contra datam fidem crudeliter trucidato. Hæc, inquam, satis indicio sunt, quam nihil ab eorum unguibus tutum, nihil satis remotum septumque fuerit. Nam de tertio illo atrocissimo bello, universam Germaniam nostram tunc pervagato, & per triginta annos crudeliter grassante nihil adjiciemus. Ubi omnes misere premuntur, nemo suas calamitates velut seorsim toleratas deplorare debet; etsi miserrimum sit solamen, nec sapientiæ præceptis tincto dignum, malorum habuisse socios. Quem enim aliena felicitas urit, indignus est propria. Si autem ex summi Romanorum Oratoris sententia inter arma leges filere consueverunt, quis à Musis, pudicissimis illis Virginibus, postulabit, ut inter raucos tympanorum

panorum ac buccinarum strepitus bellicosque fragores cantare incipiant?

Durarunt hi catenati omnium calamitatum labores usque ad medium superioris seculi, annum videlicet ejus quadragesimum octavum & quinquagesimum; quibus tandem pacificatione Monasteriensi, ac mox Noribergenti transactione ut toti Germaniæ, sic etiam his regionibus ad inferiorem Rhenum fitis repente nova lux oboriri cepit, omni caligine dispulsa; ut cælum serenius, aër ipse purior atque salubrior fieri videretur. Ingenti enim animorum æstu, qui initio ejusdem seculi circa res sacras in Germania Lojolicis instigationibus ebullire cæperat, paulisper iterum composito, non odium quidem extinctum, sed furor refrænatus erat. Halcedoniis ita reductis magis serio de aperiendo novo Athenæo, quod dudum huic Urbi destinatum erat, cogitari cæptum est; cujus tandem aliquando obtinendæ spe jam antea nonnulli vel privatim, ut incomparabilis ille *Cosmographus, Gerbardus Mercator*, vel publica quadam auctoritate, quamvis sine peculiari dignitatis ejus titulo, una cum politioribus literis varias quoque scientias in ipso Gymnasio ingenuæ juventuti tradiderant, aliquam Academiae umbram, ut *Hermannus Hamelmannus* loquitur, repræsentantes; *Henricus* videlicet *Geldorpius*, *Joannes Otto* & *Joannes Molanus*, omnes Belgæ & ob gravissimam persecutionem in Germania inferiore excitatam ex decumanis bellorum fluctibus in hunc quodammodo portum delati; ne *Joannem Ewichium*, Juliacensem, Virum pietate, doctrina, morumque comitate conspicuum, ne *Henricum Smetium*, *Joannem Corputium*, duos Belgas eximios, similesque plures, variis scientiis æternitatem nominis promeritos, sibi tamen suisque Musis hic tantum per aliquod tempus canentes, attingamus. Novissimè & paucis ante inauguratam Academiam annis idem majore fere conatu *Isaacus Cramerus*, *Eucharius Cancrinus*, *Joannes Gualterus Biermannus* tentarant, ventilatis etiam interdum in altero minore Auditorio disquisitionibus publicis, de particula quadam Theologiæ aut Philologiæ sacræ conscriptis.

Ergo re tantæ molis tandem, sicut videbatur, ad maturitatem perducta solennem Lycæi tam diu sperati dedicationem omnes avidissime anhelabant. Ordines totius regionis statò tempore convenire soliti huc curas & cogitationes convertebant. Synodus quoque generalis jam tum per quadraginta pluresque annos ex Abrahami Sculteti, summi Viri, consilio (qui primæ scilicet anno decimo superioris seculi,

seculi heic celebratæ velut hospes & amicus interfuerat, sicut ipse in memorabilis vitæ suæ curriculo, quod ejus manu propria subscriptum nosmet habemus, testatur) quovis triennio in hanc urbem confluens ad salutem ecclesiarum procurandam, dudum nihil magis in votis habuerat, quam ut hoc pacto sibi suorumque commodis, ipsisque non minus sacris quam civilibus rationibus in hoc Germaniæ tractu consuleretur. Magistratus denique & cives novum huic Urbi, regiæ quondam Francorum sedi, nundinis & mercatura celebri, decus atque ornamentum cum singulari fructu conjunctum augurantes, ut favorem lætitiæque declararent, Auditorium illud minus dono offerebant, hoc tantum stipulati, ut in eodem quotannis binis vicibus scholasticæ pubis lustratio perageretur.

Nec vana erant vota sub tanto Principe, quantus *Fridericus* erat *Guilielmus*, Heros Brandenburgicus, rebus pace belloque gestis Magni cognomen adeptus, cujus potissimum auctoritas & indulgentia requirebantur. Hic præter plurimas amplissimas regiones & provincias, quas à serenissimis Majoribus suis acceperat, etiam amica cum Neoburgicis Principibus divisione facta hanc optimæ hereditatis partem cum Marcano & Ravensbergenfi tractu fortitus erat, nihilque consultius arbitrabatur, quam ut recens acquisitis regionibus, tam diuturna bellorum serie laceratis, novus nitor, ut aliarum quarumvis artium per urbes & agros exercitiis, ita etiam scientiarum cultu conciliaretur. Eo simul cardine verti videbatur utilitas subditorum, emendationum Sacrorum conservatio, vitæ civilis necessitas, privatæ cultus & elegantia. Hac igitur clementissimi Principis voluntate cognita signum erat sublatum non solum ad bene sperandum, sed etiam ad rem ipsam intra breve temporis spatium in actum deducendam. Duo insignes Viri, tanquam futuri Doctores, jam in antecessum Herborna arcescebantur, *Joannes Claubergius* & *Christophorus Wittichius*. Si semper, ut Peligno Vati videtur, omnia solent principiis inesse, non nisi bona prosperorum successuum spe se Duisburgenfes lactare poterant; tanto etiamnum in honore versantur hi primi scientiarum Antistites, pietate, doctrina, scriptisque quam plurimis, non minus pacificam mentem, quam variæ doctrinæ limites ulterius proferendi studium spirantibus, per orbem terrarum celebres. Nec enim dubitabant illi conditionibus oblatis uti, laresque suos in hanc Urbem transferre; quò cum venissent, insignem juvenum bonæ mentis, ejusque majoris culturæ studiosorum, & magis magisque quotidie confluentium gregem scientiis utilibus imbuebant; quibus *Tobias Wittichius* *Christopho-*

stophori Frater, postea res serenissimi Electoris Aquisgrani sub Consiliarii illic residentis nomine procurans accesserat, Eloquentiæ & Juris Romani præcepta, velut promulsidem, harum scientiarum studiosis daturus; donec ipsa dedicatio Lycei perageretur.

Accuratius interea mandatum à serenissimo ac potentissimo Musageta *Friderico Guilielmo*, Electore Brandenburgico, simulque harum regionum justissimo Possessore, veniebat de acceleranda tam necessariæ Palæstræ inauguratione. Ab eo annui simul reditus ad alendos quarumvis scientiarum Doctores promittebantur, iis addendi, qui jam in promptu essent, aut illustrium hujus regionis Ordinum Civiumque liberalitate capiendi erant.

Sic tandem factum est, Auditores, ut omnibus difficultatibus jam profligatis certus dies perficiendæ rei præfigeretur. Erat is hic ipse decimus quartus Octobris dies, quem nunc quoque post centum annos per infinitam supremi Numinis misericordiam celebramus. Antequam vero hic illucesceret, protinus de vocandis reliquis, iisque celebribus ac idoneis quarumvis artium & scientiarum Professoribus cogitatum fuit. Sex initio sufficere videbantur, donec ærario magis locupletato plures adjici possent; duo nimirum Theologi, *Joannes Claubergius* & *Martinus Hundius*; quia Christophorus Wittichius paulo ante memoratus operam suam vicinis Neomagensibus in Urbe sua similiter Academiam molientibus, quæ postea Harderovicum translata fuit, jam addixerat, etsi hujus Palæstræ dedicationi ipse præsens interfuerit, eodemque in publica pompa, quo reliqui novi Doctores, honore gavissus sit; duo item Jurisconsulti *Hermanus Rhamackerus* & *Joannes Weyerstrassius*, unus Medicus *Joannes Bernhardus Danielius*, unusque Literator & Historicus *Joannes Schuldingius*, cum civilibus Ecclesiastica, cum Romanis etiam Græca conjuncturus. Philosophiam enim Literasque & Antiquitates sacras ab uno Theologorum rite commodè tractari posse rebantur, donec auctis reditibus annuis, harum scientiarum provinciæ Viris quibusdam præcellentibus, & huic uni curæ vacaturis similiter imponerentur.

Quod itaque felix faustumque erat, quodque divinum Numen, misericors Deus, immeriti sui favoris aura inter gravissimos etiam bellorum fluctus & tempestates postea semper profequutum fuit, inauguratio peragebatur; cujus solennitati necessaria præparanda jam curaverant ii, quorum laudabili fervori princeps Athenæi cura peculiariter

liariter demandata erat, *Bernsavius* ac *Dieftius*, illustres Viri, mox uberius commemorandi. Aderant hi ipsi; aderat præcipuus omnium, reverendissimus ac cellissimus Nassoviorum Princeps *Joannes Mauritius*, harum regionum nomine serenissimi Electoris Gubernator, cum magnifico Procerum Clivensium Collegio à cohorte civium militari prope Rhenum devote exceptus, & in Urbem inter omnium campanarum strepitus hominumque acclamationes deductus, ut illustri sua præsentia dedicationis solennia sanciret atque cohonestaret. Ab hoc cum novi Professores post factam de adventu gratulationem per Oratorem suum & Collegam *Joannem Schultingium* sibi brevi sermone negotii suscipiendi potestatem petiissent, solennis illa processionis pompa ad Ædem Salvatoris inter omnium iterum campanarum sonitus, inter æneorum tormentorum fragores, inter tubarum ac lituorum modulatissimos cantus inchoata est, tenero scholasticæ pubis per suas classes distincto grege præcedente, ut ibi primum ad benedictionem divinam in tanti ponderis negotio obtinendam fufis per *Martinum Hundium*, alterum Theologum, precibus concio vernaculo sermone haberetur. Sequebatur alia militaris æneatorum turba jam non mares in prælia classicis exacuens, sed Sacra Palladis concelebrans. Hanc statim Vir generosissimus Gubernator & Satrapa Meursensis excipiebat, claudentibus latus utrinque duobus Filiis. Post præmissa deinde novi Athenæi insignia, privilegia Cæsarea, Electoralia & Papalia, sigilla, sceptrâ bina argentea, similiaque plura, singula à sex nobilissimis Equestri dignitate Juvenibus portata, primus incedebat ipse cellissimus Princeps *Joannes Mauritius*, quem Comes illustrissimus Leiningensis & Brækianus cum Filio suo sequebatur. Præcipui deinceps Proceres Clivenses ingrediebantur, quorum semper duo unum ex novis Professoribus deducebant medium. Horum agmen claudebat innumerabilis hominum spectatissimorum multitudo, Urbium vicinarum & Ecclesiarum Legati, Synodorum Præsides, Officarii, Doctores, Pastores, Scholarum Moderatores, similesque plures ex hac aliisque civitatibus confluentes, præter florentissimam cujusvis doctrinæ Studioforum coronam; ne de incredibili ceterorum hominum, quos aviditas huc traxerat, civiumque globo dicamus.

Peractis deinde post Homiliam sacram precibus, & sine Musicis concentibus impolito, Vir amplissimus *Joannes Dieftius*, Clivensium & Marcanarum ditionum Director ac Procancellarius, eundem suggestum conscendit, habitoque sermone Latino brevissimo,

omnia cimelia, quibus huic Academiae totique Senatui vel in suos cives potestas cum mero mixtoque imperio confirmatur, vel ornamentum decusque adjungitur, hoc est, Privilegia Statutaque, iustis ut antea diplomatibus comprehensa, sic tunc ab insigni Jurisconsulto & Clivensium Archivario *Adolpho Wusthausio* primum praelecta, & in Archivis custodienda, porro Sigilla, matriculam Juventutis Academicæ, Protocolla, cum Sceptra tantæ potestatis insignibus, adjecta semper quorundam verborum formula, loco celsissimi Principis *Joannis Mauricii* ipsam potentissimi Electoris personam representantis, Professoribus tradenda curavit, jurisjurandi religione prius Deo & serenissimo Conditori obstrictis; statimque finitis his ceremoniis Fratrem suum germanum, *Henricum Dieftium*, vocavit, sibi in suggestu ad reliqua solennia rite peragenda succedere jussit. Is enim antea in Embricensium & Harderovicensium, tum vero Daventriensium cœtu illustri simul Gymnasio sacrorum Mytteriorum publicus Doctor & Interpres, data opera huc arcessitus erat, ut toti operi perficiendo habita luculenta oratione coronidem imponeret, *Claubergium*, *Wittichium* & *Hundium* laurea consueta cohonestaret, ac demum postero die eundem *Claubergium* annum primum Athenæi Rectorem renunciaret, qui deinceps reliqua sua auctoritate procuraturus esset, ac postea Successoribus per consuetas vices ex quavis Facultate constituendis ad feros usque posteros lampada relicturus.

Audivistis, Auditores O. O. honoratissimi, prima hujus Academiae fundamenta per serenissimum Clivensium, Juliacensium & Montensium, connexorumque populorum Principem *Guilielmum* jacta; audivistis natales ejus primos & incunabula iis temporibus cæpta, quibus per Germaniam vicinasque regiones nova quædam lux in doctrina cœlestis Veritatis oboriri, sed ingentibus quoque passim machinis novos fumos ac nebulas excitantibus oppugnari cæperat; audivistis porro varias ac plerumque luctificas rerum temporumque vices tanti negotii successum per plurimorum annorum seriem sufflamantes; audivistis denique lætissimam rerum catastrophem, hoc est, nebulis nubibusque dispulsis, cum revertente temporum sudo pacisque serenitate hanc sacram scientiarum Officinam rite solenniterque dedicatam. Multos sane scopulos, quibus rei literariæ salus, ne ad Academiae lumen emergeret, allisa fuit, præternavigavimus, donec victis tandem tempestatibus in ejus dedicationis portu confedimus. Ab eo tempore jam per centum annos hæc sedes Musarum infinita supremi Numinis misericordia & benignitate facta tecta que stetit, nec ullam
vel

vel vix notabilem eorum, qui hic literis variisque scientiis tam diuturno tempore operati fuerunt, jacturam sensit, confluentibus huc quovis tempore velut ad mercatum quendam non paucis, etiam ex vicino sæpe Belgio fœderato, suos ceteroquin indigenas, ut notissimum est, non facile è sinu gremioque dimittere consueto, cum ipsum præclaris ac bene conititutis non minus artium liberalium & scientiarum, quam aliarum mercium emporiis ad stuporem usque repletum sit; quamvis hic in extremis Germaniæ finibus maxima ex parte aliorum Sacrorum cultoribus circumsepti ac penè stipati simus. Non hic ex hominum subiratorum dicteriis, uvam frustra appetitam carpentibus, censendum est; qualem Marquardum illum Gudium, Virum ceteroquin eruditissimum, post aliquam repulsæ speciem fuisse, ex ejus Epistolis, à Petro Burmanno cum Sarraviano literarum commercio publicæ luci commissis, patet. Non hospitem aliorum judicio standum, qui hæc loca inter medios belli strepitus & omnium formidinem transferunt; qualis notissimus illius Itinerarii fuit Auctor, Joannes Missonium, eo ipso tempore has regiones perlustrans, quo gravissimi ob Hispanicam successione moti belli moles ubique finibus nostris imminebat. Non denique ex anilibus delirorum, præsentia semper fastidientium, nugamentis, sed ex ipso Albo, ex ipsis tabulis judicandum est, in quas eorum nomina, qui in his Musarum castris velitandi ac militandi notitiam imbibere voluerunt, relata sunt, ac quotannis adhuc referuntur. Immanem profecto exercitum efficerent, qui per tot annos hic literis variisque scientiis operam dederunt, cujuscunque dignitatis ac profapiæ Juvenes, verè ver sacrum, & examen memorabile, quod deinceps per multas totius Germaniæ regiones, in Ecclesias, in Aulas Principum, in innumeras Civitates Urbesque dispersum fuit. Tanto magis hoc mirandum est, quia posterioribus his temporibus Academiæ magis magisque usque in hodiernum diem multiplicatæ sunt, ut Germania nostra, non minus quam Belgium fœderatum, penè earum potius multitudine, quam penuria laboret. In hoc posteriore quam non inito quasi certamine, post Leidensem porticum primum ab Hollandis Zelandisque constitutam, ne liberæ gentis Juventus Lovanientium dogmatibus imbueretur, inter reliquos ibi populos de novis Sapientiæ domiciliis cogitari captum est? Intra artissimos enim terræ limites præter tot illustria Gymnasia quinque justas scientiarum & artium Palæstras numerare licebit; cum tempore magni illius Erasmi Goudæ concepti, Roterodami in lucem editi, tanta illic Literarum & Literatorum esset sterilitas, ut ejusmodi Officina plane nulla reperiretur, & Vir ille

incomparabilis extra patriæ fines in Angliam Brabantiamque, & appetente jam senio in ultimas Germaniæ oras, Brisgoam Helvetiamque quasi exulare cogeretur, ubi hominum eruditorum consortio frui, fructusque suos Frobenianis formis feliciter in lucem producere posset. Adeo tempora quævis variis vicibus ac mutationibus obnoxia sunt. Quis vero sanæ mentis compos mirabitur, Juventutem in tot Academiis per omnem Germaniam multiplicatas dispersam in singulis sæpe locis infrequentiore esse factam? Si modo reipublicæ semper consultum fuerit, promiscuam quamvis multitudinem sine omni ingeniorum delectu sacris literarum & sapientiæ penetralibus, obtrudi, ubi scilicet ex omnibus stipitibus statim Mercurii fabricentur; de quo vehementer inter prudentes dubitatum fuisse novimus, hic vero latius differendi tempus non conceditur. Nemo igitur, nisi tardus rerumque ac temporum ignarus, diu causam quæret, cur olim, cum tales penè nullæ in vastissima Germania, aut certè paucissimæ Literarum Palæstræ reperirentur, tot tamque stupenda discentium millia in una Pragenfi recens condita tempore Joannis Hussi & Hieronymi Pragenfis commorata fuisse dicantur; ne aliarum vetustissimarum exemplis vos detineamus. Quamquam nec ipsis sæpe narrationibus fides adhibenda est. Verè enim Romanus Scriptor nitidissimus dixit, famam nunquam ad liquidum perduci; omnia ea tradente vero majora esse. Nihil magis lubricum est, quam vel hominum superciliosorum fides & jactantia, vel ignobilis vulgi ad quævis credenda proni futilitas.

His addamus licet, quod nulla à morientibus aut vivis beneficia contigerint, sicut omnibus ferè ceteris, nulla deinceps congrua, quibus Academia reapse frueretur, quorumque subsidiis & emolumento Seminaria Juvenum gratuito victu gaudentium institui potuissent, qualium vel solorum multitudo plerisque Lycæis non exiguam frequentiam nomenque conciliare consuevit; etli potentissimi Conditoris magnanima liberalitas eandem quoque felicitatem huic alumnae suæ, jam viis etiam mediisque quibusdam indicatis, acquirere voluerit; quæ nescio qua scævæ fortunæ pertinacia, aut quorum hominum non satis, ut recordor, honorifice de talibus adminiculis sentientium culpa retardata fuerunt. Nihil ejusmodi post conditam Academiam prædicandum habemus, præter beneficium Viri amplissimi ac consultissimi *Arnoldi Goorii*, Meursensis, quondam in Academia Trajectina practicæ Philosophiæ per annum Doctoris publici, tunc vero in patria sua, vicino tractu Meursano, serenissimi Principis Arausionensis Thesaurarii. Is enim proluxa sed alterius tamen generis

generis liberalitate decus aliquod & ornamentum huic Academiae afferre voluit, dum Bibliothecam insignem, quam collegerat Frater ipse, ut aliquando fieret publica, huic nostro Athenæo, demta tamen Juridica suppellectile, consecravit, quæ non exigua talis thesauri etiamnum pars, ac prope initium est. Decennio enim, postquam ejus dedicatio peracta fuerat, elapso, id est, anno superioris seculi sexagesimo quinto illud contigisse cognovimus. Primam Musicarum istiusmodi lautitiarum descriptionem nobis exhibuit *Gerardus Maastrichtius*, Vir singulari pietate simul & eruditione non vulgari conspicuus, tum Juris & Historiarum doctrinam in hoc Athenæo professus, ac postea illustris Bremensium reipublicæ Orator, verusque Polyhistor. Nec cessatum est deinceps istam suppellectilem novis accessionibus paulatim locupletare, coemptis etiam, quantum fieri potuit, interdum pretiosissimis tam impressis, quam manu exaratis Codicibus; sicut etiam antea nonnihil ejusmodi mercium obtigerat, interque eas quædam Ciceronis, Julii Cæsaris, Virgilii, Flori, Justini, tum Lactantii & Augustini monumenta, partim in charta, partim in membranis exarata. Cum vero superioribus temporibus sæpe contingeret, ut quædam inde in aliorum usus concessa nunquam restituerentur, nec deinceps ab iis, quorum in manus casu quodam venerant, cognosci posset, cuinam deberentur, ita tandem penitus avolarunt, ut eorum vix memoria supersit. Hoc certè præter alia decantatis illis insauti Michaëlis Serveri opusculis tam insano pretio nonnunquam præstinatis contigit, quæ hic olim etiam ostentata fuisse ex celeberrimi Viri, modo memorati Maastrichtii Epistola discimus ad Burchardum Struvium conscripta, & ab hoc Introductioni suæ in Historiam literariam inserta. Hujusmodi jacturæ ne sæpius fierent, margini librorum *Bibliothecæ Duisburgensis* nomen injuri cæpit.

Quid jam de gravissimis bellorum tempestatibus loquar, quæ inamœna lituorum ac tubarum raucedine dulcissimis Musarum cantibus non semel obstreperunt? Rhenus, Rhenus noster, Princeps fluviorum, tot collium vitibus amictorum vicinia beatus, tot frugiferarum regionum limitibus felix, tot navium ac commerciorum frequentia lætus, tot vectigalium redditibus aularum luxuriæ commodus, quot idem quantorumque bellorum ab omni ævo spectator, Auditores, materies, theatrum fuit! Is, si quisquam alius, verum esse vetus illud dictum jam in Oriente, Eginhardo teste, celebratum confirmat, expedire Francum habere amicum, non vicinum. In lacrimas & suspiria eundem esset, si vivam ejus terroris & formidinis imaginem
vobis

vobis exhibere vellemus, cum superioris seculi anno septuagesimo secundo tertioque, tum præcipue octavo & nono ob Gallorum irruptionem Musæ Duisburgenses penitus conticescere, ultimis etiam duobus solum vertere, & in vicinam Urbem Meursanam exulare cogerentur; quæ tum scilicet Principi Arausionensi parens extra teli jactum constituta videbatur, pace Gallos inter & Belgas, ceterosque iisdem fœderatos redintegrata, Brandenburgico autem Heroë Fridericò Guilielmo insolentium Gallorum intemperiiis & Suecorum pertinaciæ præter fas & æquum relicto. Sicut Virgines olim Vestales, Roma à Gallis Senonibus capta, in oppidum vicinum Cære cum igne suo sacro confugiebant, non siderum celestium simulacro, ut Florus ceterique Romani veteres gariunt, ipsi antiquissima Vestæ suæ mysteria non amplius intelligentes, sed flammarum & ignium subterraneorum toti illi tractui tam periculosorum placamento: ita Musæ quoque Duisburgenses, Virgines similiter innocuæ, hoc tantum solaminis & tutelæ sibi relicto esse gaudebant, quod desertis focus arisque propriis, ad continuandam disciplinarum, ne penitus extinguerentur, lucem vicinorum Meursensium hospitio uti tam benigne concederetur.

Feliciter tamen illæ ex his omnibus malis eluctatæ fuerunt, & singulari Dei benignitate, tum Principum Regumque divinitus nobis concessorum potentia conservatæ, ut, non sine grata beneficiorum memoria, præteritorum jam secure recordari, de futuris optima quæque sibi promittere, & hoc die, quod felix faustumque supremus rerum humanarum Moderator esse jubeat, alterum seculum in pace & tranquillitate ordiri queant, sub Rege clementissimo, sagi togæque artibus incomparabili Heroë, ac verò totius orbis, qua Sol oritur, occiditque, miraculo.

Restat, Auditores honoratissimi, ut brevem nunc imaginem eorum exhibeamus, qui tam diuturno centum annorum jam præterlapsorum spatio hujus Academiæ Sacris in quavis scientia vel arte feliciter operati fuerunt. Nec justam tamen Academiæ totius, ut sic loquar, Historiæ compagem, dum singulos, qui Musis hic operati fuerunt, Doctores recensco, expectate. Non ille paucarum aliquot horarum, sed multorum dierum labor foret. Cogitate quæso, Auditores, me, dum nomina vobis commemoro, adjecto interdum uno alteroque vel dicto quodam vel facto casive singulari, quasi vagas quasdam in litore conchulas & umbilicos lectitasse, latissimi maris, unde ejecti fuerant, indices.

Pri-

Primis Academiae nostrae constituendae Duumviris, *Wrico Bernsawio*, Viro Majorum ceris & imaginibus inclito, *Bellinckhaveri* ac *Rhunenfi* Toparchae, & *Joanni Dieftio*, supremo Justitiae per has regiones administrandae Directori ac Procancellario, visum erat, sex Professores initio sufficere, qui divinas humanasque scientias & earum Sacra tractarent, donec major eorum numerus institueretur, quod proximis annis statim factum est. Eorum primicerius erat *Joannes Claubergius*, nativitate Solingenfis, insignis non solum Theologiae juxta magni Cocceji, talem apud Bremenfes statuam, qualem à Roterodamensibus suis Erasmus accepit, promeriti normam magis illustratae, sed etiam Philosophiae, inprimis Cartesianae, tum caput extollere incipientis, Promotor & Antistes, ab ipso etiam Cartelio ob ordinis concinnitatem facilemque methodum praere reliquis commendatus. Is Herborna Nassoviorum, sicut diximus, jam ante biennium una cum *Christophoro Wittichio* vocatus in hac arena proluserat ei gloriae, quam togata decem annorum militia deinceps sibi peperit. Diutius enim post Academiam conditam eum rebus humanis interesse, & voce scriptisque suis tam cultioris doctrinae, quam sapientiae studiis infervire manus invida Parcarum prohibuit. Fama est, Auditores, illustrem Leibnitium serenissimi Novemviri Hanoverani, ac deinde potentissimi magnae Britanniae Regis, nomine quatuor milia coronatorum Claubergianis heredibus obtulisse pro redimendis tanti Viri de causis Linguae Germanicae commentariis, quos vivus promiserat, sed quorum reliquiae propter negligentiam & imperitiam sequioris sexus heredum (masculos enim reliquit nullos) praestari non potuerint, schedis omnibus disjectis & confusis. Nec illud, quod narratur, à veritate alienum esse, vel hinc suspicari licet, quia idem Leibnitius exiguum illud, sed acutissimum Claubergii Schediasma olim hic Teutoburgi anno praecedentis seculi sexagesimo tertio impressum de arte etymologica Teutonum ex Philosophiae fontibus derivata, tanto cum elogio Collectaneis suis Etymologicis inferendum, & ab editore Joanne Georgio Eccardo in praefatione tot laudibus in caelum evehendum curavit. Ex his Claubergii parergis de ceteris ejus longe potioribus, & à Schalbruchio Henninioque, Viris doctissimis, in unum Volumen olim congregatis, ac Amstelodami editis Scriptis & Virtutibus judicare potestis. Claubergio adjunctus erat *Martinus Hundius* fidus ejus Amicus & velut Achates, Joannis Hundii, Viri de sacris Reformatorum per has regiones ceteribus & doctrinae sinceritate conservanda meritissimi Filius, natus quidem Dusseldorpii, sed ex illustri Steinfurtenfium Arnoldino, ubi haecenus

sacras Literas docuerat, in hanc Academiam & Ecclesiam vocatus. Ex primis enim Theologiæ Professoribus nonnullos, Hundium scilicet hunc nostrum, ac deinceps Joannem Hermannum Hugenpottium & Petrum Mastrichtium, simul in publico civium cœtu Oraculorum divinatorum Interpretes egisse, satis constat, donec causæ adessent, cur ejusmodi consuetudo & duplicis provinciæ onus abrogaretur. Mutuæ Claubergii & Hundii Dissertationes uno Volumine comprehensæ etiamnum testantur, quanta Virorum istorum familiaritas & amicitia, quanta in promovendis divinatorum Scientiarum finibus sedulitas fuerit & contentio. Sed Hundii mors intempestiva proximo post extinctum Claubergium anno secuta incredibili mœre universam Academiam contriitavit. Nec silentio præterire possum, me ante quinquennium hujus Martini Hundii Filiam adhuc superstitem, sanam valentemque, quamvis grandævam Matronam & ætate decrepitam, Steinfurti vidisse, cum illic itineris aliò faciendi molestias aliquot dierum quiete abstergerem, & interea mirifice, sicut recordor, latentem eam lætus ipse salutarem, cujus benedictæ memoriæ parens ante centum annos jam fere præterlapsos inter primos hujus Academiæ Doctores fuisset. His viventibus adhuc duobus adjunctus deinde fuit tertius *Samuel Dieftius*, Henrici illius Dieftii, qui hanc sacram Officinam, sicut supra memoravimus, inauguraverat, Filius non ineruditus, etsi diversam à ceteris in Theologia pariter ac Philosophia methodum secutus, quod ejus Scripta hic alibique in lucem edita non parum testantur. Hac enim statione post aliquot annos iterum relicta deinceps vicinis Gelris in Academia Harderovicena operam suam addixit. Memorabile est, Auditores, hunc Virum propriis sumptibus, ad Francisci Raphelengii Lugduni Batavorum, ubi publicum simul Doctorem agebat, idem præstantis exemplum, Typographiam erexisse, cujus commodi difficultate hic antea nonnihil laboratum fuerat, eique Franconem quendam Sassium, civem Harderovicenum, præposuisse, cui deinceps ab abeunte vendita per longum temporis spatium dicta fuit Sassium. Velut Claubergio *Cristophorus Fridericus Crellius*, ita Hundio successit *Joannes Hermannus Hugenpottius*; quorum ille Berolinensis & erudita celebrique per Marchiam Brandenburgicam ac Misniam Crelliorum gente, cum Franco-nicis illis Crelliis Socinianis neutiquam confundenda, genitus, per dimidium fere seculum, per annos nempe tres & quadraginta sacratiorum scientiarum tractavit, utpote qui jam antea ex scholarum hujus Urbis trivialium pulvere ad Cathedram sublimiorem vocatus per septennium Philosophiam docuerat: *Hugenpottius* verò Meursanus,

ac

ac primum in vicino oppido Rurortensi, deinceps autem apud Elberfeldenses in Ecclesia sacro ministerio functus per decennium Theologiae mysteria cultoribus ejus Juvenibus intillavit. Eodem fere tempore huc ex Academia Viadrina arcessitus fuit *Petrus Maftrichtius*, nativitate Colonienfis, veritatis & fidei nostrae diligentissimus Assertor, Vir pius inprimis ac practicae Theologiae, cujus peculiari titulo gavifus est, Promotor Cultorque vere laudabilis, & sanè tali nomine, talique sparta super omnes Stentoras dignissimus, quod Scripta ipsius cum doctrina singularem morum quoque sanctitatem spirantia, hic ac deinceps in Trajectina Academia luci publicae donata, satis superque testantur. Eò enim tandem delatus, ac ccelebs postremo moriturus viginti florenorum Hollandicorum millia supremis tabulis Athenaeo legavit, pro alendis quibusdam sacrarum Literarum cultoribus in re angustiiori constitutis, quod ejus Frater ex asse heres, Gerhardus Maftrichtius, adeo pro pietate sua non impediendum censuit, ut potius tantae liberalitatis suasor extiterit, currentique, licet alias natura claudicaret, ut dici solet, calcar addiderit. Duo mox alii nobis commemorandi veniunt, *Joannes Jacobus Gantesvilerus* & *Henricus Hulsus*; quorum ille Basileensis, & jam antea nomen aliquod in Herborensium & Hanoviensium Gymnasiis illustribus lucratus, per annos tredecim unà cum Literis & Antiquitatibus sacris Theologiam in hoc Sacratio diligenter professus est, quoniam Guilielmus Momma, qui Maftrichtio Successor destinabatur, opinione citius apud Hammonenses defunctus, obtineri non potuerat: Hulsus verò in ipso juventutis flore ex vicino Montensium tractu, ubi jam privatus Scriptis quibusdam inclarescere caeperat, in hanc Academiam vocatus, ad extraordinariam primùm, deinceps etiam ordinariam Theologiae spartam administrandam, magno cum multorum, ac praecipue discentium applausu concursuque docuit, & per plurimos annos ad mea usque tempora (nam viventem etiamnum, quamvis pristino vigore defectum cognovi) laborum suorum telam tam Scriptis omnigenis per orbem eruditum divulgatis, quam viva voce continuavit. Ut enim variis ad diversas Theologiae partes, propheticam, philologicam, systematicamque pertinentibus monumentis, ita etiam polemicis Theologus ille, sicut vocari amabat, Brandenburgicus excellere voluit, controversisque non modo cum uno alteroque extraneo, sed etiam cum ipso laborum Socio, jam tamen in aliena Romanensium castra delato, graviter agitatis. *David* hic erat *Hugueninus*, Neocomensis Helvetius, ex Urbe vicina Vesaliensi, ubi Gallici cœtus pastorem egerat, huc accedens, & Gantesvileri loco unà cum literis Hebraicis, qua-

rum etiam manufectionem luci publicæ donavit, docendæ Theologiæ provinciam capeffens; quibus simul Oratoris sacri lingua Latina & Gallica, in quorundam extraneorum gratiam, concionaturi dignitas accessit. Extant etiam omnium istorum monumenta quædam publicis typis impressa. Nec male fortassis res successura fuisset, nisi domesticis rationibus imprudenter turbatis, & Sacris nostris temere ejuratis, insignem nomini suo maculam inuississet, quam institutis cum Hulsio velitationibus frustra deinceps eluere ac delere tentavit. Meliori omine huc deinde *Joannes Godofredus Bachmannus* apud vicinos Clivenses in lucem editus venerat, & jam datis aliquot eruditionis suæ Theologicæ pignoribus præclara quæque minabatur, nisi tot egregios conatus atque labores festinæ mortis acerbitas ante maturitatem perdidisset. Nec minoris ingenii dotibus *Ludovicus Hermannus Stumpsius* gente Palatinus pollebat, forte etiam plurium artium & disciplinarum præter Theologiam egregie gnarus, ut Viri doctissimi Scripta plurimum nitoris præ se ferentia fatis superque testantur, multo quoque majoribus, quorum jam lineas duxerat, gratam posteritatem procul dubio sibi obligaturus, nisi fortunam nimis crebro novercam sensisset. Cujus incommodi an ipse sibi faber exstiterit, qui antea in Moscoviam usque illustrissimum Aulæ Brandenburgicæ Legatum Prinzenium, nostris olim quoque Musis pro virili concelebratum, comitatus erat, eaque forsân occasione veteris illius dicti, magnum vectigal esse parsimoniam, oblivisci cæperat, nec mihi vacat, Auditores, inquirere, nec vobis audire, satis hinc, ut opinor, Viri cetera non illaudabilis doctes ac merita cognoscere valentibus. Eorum, qui sequuntur, *Christophori Raabii*, *Joannis Christiani Loërsii* & *Guilielmi Neubusii* recentior est memoria, quam ut talium Virorum imaginem quisquam jure meritoque à me exigere debeat, præsertim cum singulorum fata meritaque peculiaribus libellis illorum posthumæ memoriæ consecratis ipsemet ex laudabili Majorum consuetudine recensuerim. Vivorum autem, ut Velleji Patreculi, Scriptoris acutissimi, verbis utar, tam eorum, qui nos invitos reliquerunt, *Danielis Gerdesii* & *Eberhardi Henrici Danielis Stofchii*, insignium hodie in Groningensi & Viadrina Academia Theologorum, quam præsentium, ut magna admiratio, ita censura difficilis est.

Jurisconsultorum & Medicorum cum paulo major sit numerus, verbis etiam, Auditores honoratissimi, paulo magis in compendium redactis utendum erit. Primam Jurisconsultorum bigam *Hermannus Rbamakerus*, simul etiam Senatui ab Actis & Secretis, cum
nondum

nondum peculiaris hæc cura alicui commode satis mandari posset, existens, & *Joannes Weyerstrassius* constituerunt, Viri, sicut apparet, non minus candore atque diligentia, quam doctrina conspicui. Sed eos acerbæ mortis violentia diu superesse non sivit. Priorem, nisi fallor, *Iserlonensem*, nobis illustre *Nassoviorum* Gymnasium concesserat, ubi dotes ejus, animus pacificus & eruditus, jam *Claubergio* velut amico singulari innotuerant. In ejus Viri sexennio vix exacto defuncti locum successit *Joannes Godofredus Langenbergius*, *Wipperfordæ* in vicino tractu *Montensi* natus, & in gente materna celeberrimum *Omphalorum* imagines recensens, variis quoque dissertationibus in lucem editis, & publicè ventilatis non minus, quam præcedentes, bene de *Juris* scientia mereri conatus. *Weyerstrassio* autem *Jurisconsulto* valde religioso, simulque ob insignem in obeundis omnibus muneris sui partibus assiduitatem laudabili, tum adhuc superstiti, & modo memorato *Langenbergio* sociatus est egregius *Themidos* Sacerdos *Gerhardus Feltmannus*, ut numerus ita ternarius, postea fere semper observari solitus, compleretur. Erat hic *Feltmannus* nativitate *Clivensis*, non solum *Juris* utriusque disciplina, sed variis præterea scientiis imbutus, ameno pariter alacrique ingenio præditus, sicut ejus scripta quamplurima, cultioris aliquod *Jurisprudentiæ* genus, hoc est, unâ cum *Legum Romanarum* notitia literas elegantiores & *Historiarum* cognitionem spirantia, testantur; quæ nuper, sicut accepimus, apud vicinos iterum *Belgas* ob utilitatem & præstantiam avidè cæperunt conquiri, ut aliquot voluminibus junctim luci publicæ redonentur, una cum *Auctoris* biographia; ad quam concinnandam nos ipsi de spicis etiam nonnullis conferendis admoniti sumus. Non igitur mirum esse debet, si post annos non adeo multos, quibus huic *Academiæ* inservivit *Vir* talis, ejusque dignitatem ac privilegia contra nonnullos scævos & malevolos obtractatores mascule tueri studuit, ad altiorem dignitatis gradum eventus fuerit, in aulam tandem *Orientalis Frisiæ* vocatus, ut ejus serenissimo *Principi* à consiliis secretioribus, simulque totius illic *Justitiæ* Director ac *Cancellarius* esset. Velut inter ignes minores *Luna* resplendet, ita *Fuchsum Sidus* inter omnes micat, cujus radiis & fulgore hujus *Athenæi* dignitas non parum elucescit. *Paulus Fuchsius* est, *Auditores*, ne nesciatis, qui anno seculi præcedentis sexagesimo septimo in locum *Feltmanni* successit, *Vir* in tantum laudandus, in quantum vitæ morumque elegantia, eruditionis nitor, *Ulyssæ Pyliæve* facundiæ dulcedo, ac denique tot dotibus velificantis *Fortunæ* propitius favor intelligi possunt. Is enim postquam per quadri-

nium præclara cælestis ingenii semina ad agrum hunc feliciter conferendum voce sua melliflua scriptisque contulerat, in aulam à serenissimo Electore vocatus, summisque paulatim dignitatibus post collata nobilitatis insignia admotus, ad eum apicem sub eodem Principe ejusque Successore potentissimo Rege Friderico ascendit, quo vix altior Juris & Sapientiæ cultoribus contingere posse videtur, factus nempe Minister Statûs, ut appellant, simulque præter multiplices alios honores, Academiarum omnium Protector, quarum Fautorem jam dudum egerat. Et jam vel in hac Academia apparuit ex ipsa morum verborumque elegantia, quam rebus sublimioribus gerendis idoneus, quanta dexteritate, quantis dotibus à natura præditus esset ad conciliandam sibi Principum benevolentiam, æqualium amorem, inferiorum cultum ac reverentiam, denique quam ad promovendam omnium mortalium salutem formatus, hoc est, ut paucis me expediam, vere prudens aulæque natus esset. Abiturus enim, oratione habita typisque mox sub *Valedictionis* titulo descripta, quod nec antea quisquam nec postea fecisse comperitur, perennem felicitatem primum Patribus Academicis, suis quondam laborum & vitæ Sociis, deinde Presbyterio Ecclesiastico, cujus membrum extiterat, ac postremo toti Urbi precatus est, cum favoris & benevolentiae spon- sione, quam deinceps huic Academiæ quavis occasione affulgente prolixè declaravit. Sequitur deinde *Gerhardus Maftrichtius*, etiam non sine cura & veneratione memorandus, Petri Maftrichtii Frater. Is enim verus & insignis Polyhistor præter incredibilem non solum Justinianæ Juventutis studia, sed ipsam etiam civium & incolarum pietatem voce scriptisque promovendi ardorem, excitato insuper in vicino pago Dufferensi pædagogo, variis, quod mirandum est, profundissimæ eruditionis monumentis, Jus præcipue Canonicum & Ecclesiasticum spectantibus, orbem sibi literatum obstrinxit. Hic primum publicæ Bibliothecæ nostræ Catalogum concinnavit, & typis exscribendum dedit. Hic postea ad amplissimum Syndici munus Bremam vocatus de sacris civilibusque, ac politioribus studiis bene mereri nunquam cessavit, edito inter alia Græco illo tam nitido Novi Fœderis Exemplari, eruditissimis Prolegomenis, variantibus Lectio- nibus & criticis Observationibus instructo; qua in Urbe mihi adoles- centi tanti Viri magnanimum pectus propius cognoscere & venerari licuit, liberrimum totius immensæ Bibliothecæ suæ usum liberaliter offerentis & præstantis; quasi animus ipsi præfagiisset, futurum, ut aliquando cathedram, quam ipse olim decoraverat, conscenderem. Sciendum enim, præter Juris disciplinas etiam Historiæ docendæ pro-

provinciam eum hic administrasse, sola Eloquentiæ & Græcarum Literarum Sparta Henrico Frentzio, pluribus fortassis imparato, tunc relicta. Circa eadem tempora *Joannes Adrianus Schlegendablius* Jus extra ordinem docendi potestatem accepit, quo tamen munere se post aliquot annos sponte abdicans, urbanosque Magistratus petens, Consulatu auctus est, in qua dignitate laudabiliter gesta consenuit. Sequuntur deinde *Guilielmus Crusius* Berolinensis & *Arnoldus Brandius* Daventriensis, vel, si mavis, ob educationem Clivensis, & materna gente Raesfeldiana progenitus; quorum ille primo Philosophi, ac deinceps per longum temporis spatium Jurisconsulti personam sustinens ingentes labores suos non solum instituendæ Juris studiosæ Juventuti, sed legendis etiam expediendisque innumerabilibus juridicarum controversiarum libellis non sine laude & lucro consecravit; Brandius verò per idem stadium decurrens, sed citius tamen ob brevioris vitæ spatium ad metam perveniens, Scriptis simul posthumis à Successore Pagenstechero & Henninio postea vulgaris eminuit, inter quæ etiam Itinerarium in Moscoviam est; ubi scilicet olim in Legati Brandenburgici, illustris Viri Joachimi Sculteti, comitatu aliquamdiu commoratus fuerat. Post eos memorandi nobis occurrunt *Alexander Arnoldus Pagenstecherus*, & *Joannes Mauritius Crellius*; quorum prior ex Steinfurtenfi Gymnasio vocatus, & Gisberto Arnolde Pagenstechero, Bentheimensium Cancellario, deinceps Consiliario Brandenburgico, simulque hujus Academiæ Curatore, genitus, Politices & Jurisprudentiæ Spartam egregie ornavit, Scriptisque plurimis non solum Duisburgi, sed etiam Groningæ, quò postea se contulit, in lucem datis nominis sui memoriam extendit; alter verò Christophori Friderici Crellii superius jam laudati Filius post plurimorum annorum labores se tandem munere suo abdicavit, insignem candoris & integritatis laudem etiam apud posteros, sicut meruerat, consecutus. Multo minorem sui memoriam reliquit *Joannes Cloterus*, Juliensis, uno alterove anno vix transacto Heidelbergam translatus; quo etiam post partam tam scribendo quam docendo Jurisprudentiæ non negligenter cultæ gloriam abiit *Carolus Otto Thyllius*, Laubacensis ex Solmensium ditione Wetteravica; uterque ibidem post geminam tam in Academia, quam in Senatu Palatino rebus Ecclesiasticis moderandis constituto administratam dignitatem deinceps mortuus. Mox eodem fere tempore Juris docendi munus auspiciati sunt *Casparus Theodorus Summerrmannus*, Crusio non minus in lecto geniali quam statione succedens, & *Georgius Hermannus Bergenius*, huc Dusseldorpio vocatus, sed post paucorum annorum intercapedinem

nem iterum defunctus; cum è contrario Summermannus solus in hac Academia exstiterit, qui quinquagesimum muneris diligenter administrati annum non solum attigit, verum etiam biennio superavit. Sequitur deinde *Bernbardus Henricus Reinoldus*, Hammonensis, cujus eruditionem jam Brema & Herborna miratæ fuerant, quemque Viadrinæ Musæ vicissim Teutoburgensibus eripuerunt. Post hunc trium sequentium *Everardi Ottonis*, *Henrici Philippi Zaunschlifferei* & *Jacobi Eckii* nobis uberior commemoratio instituenda foret, nisi per divini Numinis gratiam illi adhuc inter vivos florent, prior post stationem in Academia Trajectina peractam jam Reipublicæ Bremenensis Syndicus longe celeberrimus, alter serenissimo Hassiæ Landgravio in Dynastia Hanoviensi à Consiliis constitutus, tertius ejusdem Jurisprudentiæ apud Groninganos Antistes, Viri omnes multa eruditionis & meritorum laude conspicui. Zaunschlifferei locum occupavit *Henricus Theodorus Pagenstecherus*, ex illustri Hammonensium Athenæo, ubi Eckio tum ad nos commigranti ipse Linga veniens successerat, huc arcessitus, Alexandri Arnoldi superius jam memorati Filius; cujus, ut etiam Summermanni paulo ante similiter defuncti, Manibus iusta peculiaribus libellis dedimus. Eodem tempore *Carolus Fridericus Antonius Crusius* Guilielmo jam laudato procreatus, præter Consilarii aulici, & Secretarii Academici nomen etiam extraordinarii Jurium Professoris titulo, donec fata Deusque sinebant, insignitus fuit. Sequuntur duo Fratres eximii, *Joannes Guilielmus* & *Joannes Henricus Summermanni*, sibi invicem in statione hujus Academicæ juridica succedentes; sed amborum adhuc summis dignitatibus, illius quidem in supremo Wetzlariensium Dicasterio, hujus vero in Regimine Clivenfi fungentium virtus, & egregiis simul Scriptis testata eruditio nobis pro instituti ratione silentium imponit; nec recentior *Joannis Arnoldi Rulandi* memoria, quam alibi etiam celebravimus, plura requirit. Præsentem autem sua quemque laude conspicuos, & non solum ad præteritum, sed etiam ad seculum nunc secuturum pertinentes, olim fortassis post novos centum annos feliciter, ut precamur, exactos alius Orator me multo facundior & eruditior commemorabit.

Medicorum agmen ducit *Joannes Bernbardus Danielius* Dufeldorpiensis, Nepos illius Danielii, Medici Duisburgensis, ad quem Scripta nonnulla & Epistolæ celeberrimi Joannis Fabricii Hildani exarata leguntur; Vir artis suæ, sicut apparet, non imperitus, sed paulo arrogantior, ac propterea litigiosus; ut mirum non sit, eum munere suo

suo per aliquod tempus privatum fuisse, cui denuo post promissam
 cinctoriae mentis emendationem initiandus erat, ceteris, Claubergio
 inprimis ac Cranenio, quibus obliquior fuerat, meliora deinceps spe-
 rantibus. Sed laterem frustra lavari, & cerebrosum caput non facile
 morbo deposito relipiscere ipse suo exemplo docuit, cum paucis
 annis vix elapsis adeo transversus ageretur, ut ejuratis Sacris nostris
 purioribus Romanensium castra sequi, & in Aulam vicinam Neo-
 burgicam tunc Dusseldorpii commorantem delatus, impetrato Archia-
 tri titulo, majora commoda, quorum simul avidissimus erat, venari
 voluerit. *Wiricus Scriba* nativitate Xantensis, educatione verò Meur-
 fanus, alter in hoc Athenæo Medicus fuit, Vir non indiligens, quan-
 doquidem rarissimo sane exemplo linguam simul Hebraeam sacras-
 que Antiquitates docendi spartam ornabat, quarum notitia pollebat,
 quod in paucis etiam Jureconsultis, Cunæo, Seldeno, Wagenfeilio,
 quin etiam in Conrado Heresbachio & Andrea Masio, duobus olim
 Clivensis Aulæ luminibus, miramur. Obiit Wiricus noster apo-
 plexia repente correptus, dum aliis remedia præscribebat. Præ-
 scripserat autem præter ceteros Collegæ suo Hugenspothio, qui deinceps
 (videte miram rerum humanarum vicissitudinem) defuncto pa-
 rentavit. *Theodorus Cranenius* hinc sequitur, Colonienfis, Medi-
 cus simul ac Philosophus, ut Secta eorum temporum Cartesiana fere-
 bat, insignis. Utramque enim ille disciplinam exercuit, quem magnus
 ipse Boerhavius in sua de obitu Bernhardi Albini oratione Virum
 vocat ingenio magnum, naturali facundia felicem, supra quam dici
 potest celebrem, sed infrænata ratiocinandi licentia minus solidum.
 Hinc enim Leidam, sicut inde postremo Berolinum, ut serenissimi
 Principis valetudini curandæ præesset, delatus, ibique extinctus est.
 In Cranenii locum *Tobias Andreae*, Bremensis, arcessitus est, ex ce-
 lebri Andrearum gente Tobias, ut sic loquar, tertius, nec cum duo-
 bus aliis Tobiiis, inprimis autem Patruo Tobia Andreae, Gronin-
 genfi Professore, confundendus. Hic etiam cum Medicina simul
 Philosophiam docebat, hoc quoque nomine celebris, quod arcanum
 illud Bilsianum ex schedis cognati sui Ludovici Bilsii se primum di-
 didisse, ac mox perfectius reddidisse jactavit, hoc est, artem con-
 diendi corpora tantam, ut non solum sine ullo fœtore integra & vi-
 vis certantia in omne ævum perdurarent, sed etiam Medicis, sicut
 Henninius noster oculatus testis commemorat, omnes corporum par-
 tes, flexus & labyrinthos interiores sine narium injuria
 exhiberet. Abiit hic Tobias post duodecennium Francofurtum ad
 Viadrum, & mox Franequeram, ubi tandem decessit. Sequuntur,
 O Audi-

Auditores, duo *Barbeckii*, *Jonas* scilicet *Barbeckius* Essendienfis extra ordinem publice hanc artem professus, & multo nobilior *Fridericus Godofredus Barbeckius*, *Jonæ* Frater, sed in hac Urbe natus, quo ejus Pater deinde concefferat consulari nempe dignitate maectatus; qui non solum plurimis Dissertationibus tam Philosophicis quam Medicis ex hoc umbone ventilatis, sed etiam felicissima praxi per multos annos inclaruit, Vir sine apparatu bonus, & diu etiam post mortem per ora civium volitans. Nec prætereundus est *Joannes Adolphus Gosdorfius*, Gerlaci Gosdorfii, divinorum Oraculorum in hac Urbe Interpretis, Filius, etsi ætate non valde proveeta defunctus, uti nec *Theodorus Graeffius*, exiguo hic tempore ad docendam Medicam Artem commoratus, ac deinceps Harderovicum in Gelriam transgressus. Quia autem Barbeckio novus oneris & laborum Socius adjungendus erat, accessit *Henricus Christianus Henninius*, de quo mox plura dicenda erunt, extraordinarii primum, mox etiam ordinarii elogio auctus; quo eodem tempore *Joannes Gabriel Rudolphi* Medicinam, cujus artis specimina Scriptis dederat, extra ordinem docendi potestatem quæsit & obtinuit; cujus tamen exercendæ copia per mortis acerbæ, sicut opinor, invidiam ipsi denegata fuit. *Martinus* deinde *Joannes Haesbaertius*, & *Henricus Jacobus Conte*, Clivensis ille, hic Dusseldorpiensis, Galeni Sacris, non diu tamen ob eorundem factorum injuriam, præfuerunt; quorum stationes mox *Fridericus Godofredus Sylvester Erckelius*, Hatnegganus, & *Andreas Ottomarus Goelike* Anhaltinus occuparunt. Ut prior diuturna præcipue praxi innotuit, tristi tandem dysenteria simul cum duobus liberis extinctus ac elatus, ita posterior alacerrimi Vir ingenii promptæque facundiæ brevi tempore huic Athenæo infervivit, ac Francofurtum ad Viadrum vocatus artis suæ honorem cum pietate Hippocratis strenue contra Gundlingium tutatus est, pro more temporum illorum loquaci eruditulorum gregi Atheismi ludibriis, & accusationis genere, quibusvis etiam semidoctis facillimo, jactanter imponentem. Goelikenio successit *Gotlieb* *Ephraim Bernerus*, Anhaltinus, Scriptis etiam quibusdam non incognitus; *Petro Muschenbroekio* eandem artem paulo post extra ordinem docente, qui deinceps Trajectinam & Lugdunensem, in qua etiamnum fulget, Academiam Phycis & Mathematicis Studiis illustravit. Erckelium *Joannes Arnoldus Timmermannus* excepit, cujus Viri non minus historica Medicinæ notitia quam practica mirè pollentis, sicut antea Berneri quoque memoriam justis ex more libellis consecrare studuimus. Præsentibus autem, & hoc alterum Academiam seculum diu, sicut optamus, illustraturis, ut eadem pietatis officia sero contingant, non immerito precamur. Ad

Ad Philosophicam Facultatem transeuntes magno prolixitatis onere nos esse levatos animadvertimus; cum, primorum sedis hujus Palladiæ Prytanum consilio, Philosophiam vel partes ejus varias, sicut etiam Linguas & Antiquitates sacras, docendi provincia non Viris quibusdam peculiariter ad eam vocatis imposita, sed simul nonnullis in alia quapiam Facultate demandata fuerit, si *Christophorum Fridericum Crellium* excipiamus, per aliquot ante Theologicam Professionem annos moralem disciplinam separatim tractare jussim. In eorum censum *Claubergius, Cranenius, Tobias Andree, Hugenpotbius*, ac postea *Crusius*, tum *Pagenstecherus & Barbeckius*, omnes quædam Philosophica tractantes, *Wiricus* autem *Scriba, Samuel Dieftius, Petrus Maftrichtius, Gantsevilerus & Hugueninus*, quod ad Hebraismi & Antiquitatum sacrarum conjunctim edocendarum disciplinas attinet, referendi sunt; quorum omnium merita & tempora jam commemoravimus; reliquos autem peculiariter hujusmodi Scientiis tractandis deinceps destinatos suo loco & ordine mox videbimus. Primus itaque omnium in hac Facultate commemorandus venit *Joannes Schultingius*, Suollanus, utpote inter sex primos hujus Academiæ Doctores peculiariter ad Historiarum, Eloquentiæ & Græcarum Literarum munus huc arcessitus, Vir non minus eruditione singulari ob cultissimas in Senecæ Suasorias & Controversias, nec non quædam Quintiliani annotationes, quàm Filio suo Antonio Schultingio, præstantissimo illo Lugdunensium Papiniano, celebritatem promeritus. Eo post breve tempus in vicinam Academiam tum Neomagi florentem transeunte, venit huc *Joannes Georgius Grævius*, Naumburgensis Saxo. Grævii nomine audito omnis cultissimæ eruditionis, omnis humanitatis, omnis plane gloriæ tot monumentis per orbem terrarum acquisitæ imaginem vobis, Auditores, ante oculos versari ne tiquam dubitamus. Quod de Carthagine Sallustius, idem de tanto Palladis Sacerdote jure pronuntiaverim, præstare scilicet de eo filere, quam pauca dicere, cum nullius vel disertissimi oratio meritis illius celebrandis sufficiat. Tanto magis hac brevitate defungimur, quia paucis annis interpositis Daventriam abivit, ut relictam illic à Doctore suo Joanne Friderico Gronovio lampada capefferet, ita tamen, ut mox Trajectinæ Palladi, in locum Antonii Æmilii, clarissimi Oratoris ac Poætæ, vocatus, operari cæperit, ubi consenuit & extinctus est, si extingui potuit Vir immortalitatem nominis etiam in terris adeptus, & inter præcipuos heroas Minervæ peplo insertus; Vir, inquam, plane singularis, laudatus omnibus, improbatus nemini, omnium mortalium invidiam provocare & promereri natus, nullius

unquam expertus. Grævii vices in docendis heic loci literis humanioribus excepit *Paulus Terbaavius*, non leviter de earum nitore meriturus, velut ex *Boxhornii* Epistolis & *Pluymariana* Opusculorum *Scioppianorum* dedicatione apparet, nisi insanabili primum mentis, ac deinceps quoque corporis morbo correptus in patriam suam, *Amstelodamum*, alteram nostri temporis vel *Tyron* vel *Corinthum*, unde venerat, redire maluisset. *Terhaarium Joannes Mensinga* secutus est, *Groninganus*, Vir bonis literis satis cultus nitidusque, nec non amabili morum suavitate laudabilis, cujus schediasmata ut in unum corpus redigerentur, votum exstat *Petri Francii*, *Nafonis Amstelodamensis*, posthumis ejus operibus insertum. *Mensinga Duisburgensium Musarum Sacerdotem* agente, *Joannes Franciscus Gymnicus* Literas Græcas extra ordinem docendi potestatem accepit, origine *Juliacensis*, sed ingenii, ut apparet, nonnihil turbidioris, qui postea commendatione *Mæcenatis* sui *Theodori Buyseroi*, nobilis *Zelandi*, quem hic privatim instruxerat, ad *Gymnasium Flissinganum*, ejus regimini præfuturus, discessit. Hoc demum tempore tres nonnullis *Philosophiæ* partibus administrandis peculiariter ordinati sunt; *Henricus* videlicet *Mumfenius*, *Hufumensis* *Holsatus*, *Hermannus Schlatius*, *Joannis Schlatii* *Consulis* in hac *Urbe* *Filius*, & *Nicolaus Smiterus*, *Gorinchemiensis*; quorum priori *Mumfenio* *Ethices* ac *Politices* tractandæ *Sparta*; alteri deinde *Schlatio* *Matheseos* docendæ munus, *Smitero* autem, *Scriptis* etiam nonnullis, & inprimis *paradoxis* conatibus de *sacrofancta Trinitate* ex *ratione* satis demonstranda nobili, *Philosophiæ* proprie sic dictæ, ac præcipue *Metaphysices* provincia demandata est. Cum *Joannes Mensinga* in patriæ suæ *Academiam* discessisset *Groningam*, *Historiarum* quidem munus *Gerardo*, sicut supra jam monuimus, *Mastrichtio*, *Literarum* vero *Græcarum* & *Latinarum* cura *Henrico Frentzio*, *nativitate Hammonensi*, post *Scholarum* hujus *Urbis* moderamen, *Rurortæ* ac *vicinorum* aliquot *pagorum* tunc temporis *Judicem* agenti, commendata est, sed non æquis passibus *Antecessorum* vestigia prementi, litibus præterea *oeconomicis* sublimioris ingenii lumen obscurantibus implicito. *Carolus Schaaffius* deinde ob *libertatem* *Linguas* *sacras*, inprimis autem *Syriacam* extra ordinem docendi, in qua postea sibi magnum nomen *Lugduni Batavorum* peperit, non omnino prætereundus est. *Novesianus* is erat ex *ditione* *Coloniensi*, & *Lugduni Batavorum*, ubi eadem studia tractavit, defunctus est. Circa hæc tempora post *Hermannii Schlatii* obitum univrsam primus *Philosophiæ* ambitum, unâ cum *Mathesi*, *Professione* sua complexus est *Adrianus Ludolphus Beckerus*, *Venloæ*,
Patre

Patre Hermanno, apud Belgas fœderatos Centurione, natus, Vir integer & laboriosus, sicut ex innumerabilibus schedis exaratis, & aliquando in manus meas delatis manifestum est, licet aliarum potius aquilarum alte volantium ductui, quam proprio alarum remigio confusus fuisse videatur. Henrico Frentzio adhuc vivente, Gerhardo autem Mastrichtio Bremam ad alterius generis provinciam vocato, *Jacobus Tollius* Ultrajectinus, Professoris honorarii titulo ad Historiarum, Eloquentiæ & Græcarum Literarum Spartam administrandam Gouda, cujus Gymnasii gubernaculo præfuerat, arcessitus est, Vir sine controversia doctissimus, simulque Chimiæ rerumque naturalium curiosus, ut Scripta ejus non pauca Græcam Romanamque Literaturam illustrantia, nec non Epistolæ ejusdem Itinerariæ testantur. Amans enim peregrinationum non solum impetrato serenissimi Electoris consensu totam Germaniam, Bohemiam, utramque Pannoniam, sed postremo etiam Italiam peragravit, ubi Florentiæ subsistens manuscriptorum Codicum thesauris uti decrevit, majori tamen conatu quam successu, etsi delicias ejus itineris, ineditas nempe quorundam Græcorum monumentorum, præcipue Gregorii Nazianzeni reliquias in lucem protraxerit. Tandem iterum in patriam suam Ultrajectum se contulit, ibique supremum iter, unde quemquam redire negant, ingressus est. Tollio successit *Henricus Christianus Henninius* ex tractu Hanovico Solitariensis, & incomparabilis illius Poëtæ Petri Lotichii popularis, huc Tila Gelrorum, ubi Gymnasii habenas post Joannem Aelhusium, elegantis poëticæ Odarum Davidicarum versionis & publico simul usui adaptatæ parentem, moderatus fuerat, accedens, postquam *Joannes Fridericus Cramerus*, Vir variorum Scriptorum nitore satis notus, Historiarum & humaniorum Literarum provinciam, licet impetrato à serenissimo Principe jam diplomate, non receperat, quia Ecclesiarum nostrarum Confessionibus, exemplo ipsius Grævii, Fuchsii & Mumfœnii, subscribere dubitabat; quod tum propter Academiæ statuta necessarium esse judicabatur. *Henninius* autem, cujus meritis & laudibus frustra Censores quidam extranei, satis superque, quod ipsi curare & emendare debuissent, habentes, Viris gravibus & honestis merito talia detestantibus, oggannierunt, Vir hic omnibus morum candore valde probatus ac eruditissimus fuit, & Cramero etiam neutiquam minor, quem præter absolutissimam Juvenalis Editionem plurima alia monumenta ubique nitorem ostendantia posterorum memoriæ commendant. Mumfœnio hætenus Ethices & Politices disciplinas professo successit *Clemens Bergius*, Solingensis, Vir non indiligens, sicut Introductio ejus in has Scientias testatur; quo ferè tem-

O 3

pore

pore Mumfenii Gener *Henricus Erberfeldius*, Philippi Erberfeldii, Prætoris Duisburgensis Filius, primus omnium peculiarem Linguas sacras & Antiquitates Hebraicas docendi provinciam adeptus est, quæ olim aliarum Facultatum appendix fuerat. Majus tam in harum Linguarum, quam Germanicæ studio præcipue etymologico nomen erat nactus *Joannes Georgius Wachterus*, Memmingensis Suevus, favore illustris *Fuchsi* hujus Academiae Doctoribus adscriptus. Sed is, quia libro contra Cabbalam Hebræorum edito se insolentium opinionum suspectum reddiderat, serio recusatus est. Post hæc Beckero mortuo *Jacobus Wittichius*, Aquisgranensis, Tobiaë Filius, & Christophori ex Fratris Nepos, ad Philosophiam & Mathesin docendam vocatus est, quo munere per plurimos annos hic functus tandem orta ingenti circa ejus Dissertationem de *Natura Dei* altercatione Lugdunum Batavorum discessit, ibique diem supremum obiit. Cum Heninius diserta & pathetica oratione in ipso lecto paulo ante mortem, ut mihi testis auriti narratione constat, rebus humanis valedicens ad Superos translatus esset, Historiarum, Eloquentiæ & Græcarum Litterarum Sparta Antecessori meo commissa fuit. *Henricus* is erat *Mascampius*, Zutphanienfis, qui commendante magno Grævio olim Ultrajecti studiis serenissimorum Principum, Marchionum Culmbachensium præfectus fuerat, Vir eruditus, ut Scripta ejus historica restantur, aliaque monumenta; sed cui major meliorque valetudo optanda fuisset. Jacobo Wittichio tandem qui in Cathedra Philosophica ornanda successerunt, *Petrus Muschenbroekius*, ac deinceps *Nicolaus Engelbartius*, adhuc insigni doctrinæ & acuminis laude florentes, ille in Lugdunensi, hic in Groningensi Athenæo, uberiore commemoratione mea non indigent. Præsentibus autem nobis, & per immensam supremi Numinis clementiam adhuc superstites si pia olim posteritas (modo id mereamur) eodem candore, quo nos usi sumus, velut redhostimenti loco benevolentiam præstiterit, nihil est, quod ulterius in hac rerum vanitate sperare possumus, nihil quod cupimus, scientes UNUM ESSE NECESSARIUM. Interim virtute nos involvemus nostra, liventium ac malevolorum, quos nunquam meruimus, Zoiolorum securi, de bonorum autem favore, inter quos nomen quoque nostrum semper professi sumus, nequaquam dubitantes.

Vidistis, Auditores honoratissimi, brevem omnium istorum imaginem, qui per integros centum annos, jam divina bonitate feliciter transactos, in excolendis cujuscunque generis scientiis huic Sacrario operam suam devoverunt. Vidistis ejusdem primam originem & incunabula, tum mirificas rerum vices ac sæpe luctuosas, quibus

quibus per tot annos ejus dedicatio retardata fuit. Ipsam postremo vidistis inaugurationem, nec non diversas rerum facies, bellorumque calamitates, eam deinceps sæpe consecutas, sed supremi Numinis clementia semper exitu secundo mitigatas. Multo plura vix attigimus, tum ne justam Historiam paucarum horarum cancellis circumscribi posse cuiquam videatur, nihil ommissum esse cogitanti, tum ne patientia vestra abuteremur; quod ne fieret, litus ubique legere, nec in latum mare cymbam nostram propellere voluimus. Nunc vero nihil amplius, priusquam vela contrahamus, restare videtur, quam ut debitas supremo Numini laudes canamus cum gratiarum actione pro conservato nobis tam clementer hoc humanarum divinarumque scientiarum domicilio, cumque ulterioris ad feros usque posteros, natosque natorum, & qui nascentur ab illis, continuandæ divinæ benignitatis ac favoris imploratione, tanto nunc ardentioribus verbis, quanto magis sensibus in cælum sublatis peragenda. Quocirca paulisper adhuc linguis, Auditores, favete, & qualemcunque hunc Musarum Sacerdotem non jam cum Venulino Vate virginibus puerisque, sed omnibus simul mortalibus carmina non prius intra hos certe parietes audita cantantem benigne auscultate.

Mens mea, surge, precor, fegni nec frigore tarda
 Concipe cœlestes rursus, ut ante, faces.
 Quæque prius juveni caluerunt pectoris æstro,
 Nunc iterum caleant venaque voxque seni.
 Sacra dies nobis, sacer est labor: ite profani;
 Cura quibus summi Numinis alta deest.
 Innumerabilium vacuus virtute librorum
 Helluo sit quamvis, hic minus aptus erit.
 Ignibus ara niter; devoto pectore tura
 Cum precibus summo sunt adolenda Deo.
 Laus tibi, sancte Pater, pro tanta debita soli
 Gratia, qua fruimur, prosperitate Tibi.
 Mira tuæ nobis favit clementia dextræ,
 Mira fides trepidis præstata, mirus amor.
 Per te jam centum Domus hæc feliciter annos,
 Omnibus evictis casibus, alta stetit.

Stet,

Stet, precor, illa diu; stet secula plura, tuisque
 Serviat æternum pacis alumna Sacris.
 Quoque magis possit sperare sequentibus ista
 Temporibus certa postera turba fide,
 Crescat, & heroæ virtutis honoribus auctis
 Prussiæ gentis gloria sine carens
 Vindicis incusso dextræ terrore superbos
 Impleat, innocuæ pacis amore bonos.
 Quem celebrem nobis donasti, protege Regem;
 Per te qui sapiens, non modo fortis agit:
 Libertatis amans, libertatemque putandi
 Deposita nullis impietate negans.
 Alter Alexander, Titus alter, & alter Achilles,
 Non Antonino, non Salomone minor.
 Sol obit & surgit: Friderici gloria nunquam
 Occidat. Occasus nomen & Ortus amet.
 Qui sic bella gerit, tollatur ut area bellis:
 Sic vincit, semper vincere ne sit opus.
 Constet huic toti Regioni, constet & Urbi,
 Palladioque sacro constet in Urbe decus;
 Quod Gulielminæ prius indulgentia dextræ
 Servandum merito semper honore dedit:
 Et Gulielminæ post altera cura secundæ
 His nunquam voluit pignus abesse locis.
 Nullus Hyantæi casus gregis otia turbet,
 Sive solo missus, sive sit ille polo.
 Non vapor inficiat, non halitus aëra nostrum,
 Qui naturali commoditate placet.
 Tempora corporibus sine tabe salubria pergant
 Herbiferis pecudes exhilarare jugis:
 Quæ toties alibi pepererunt strage coorta,
 Ne noceant homini transitione, metum.
 Terra parens læto proventu larga ministret,
 Illa tui testis, Sancte, favoris, opes:

Quas

Quas Sículus quondam Latio, quas Nilus egenti
 Per longas toties ferre coactus aquas.
 Pax bona præcipuè, turbata prioribus annis
 Sæpius, & miseris iussa subire vices,
 Ambitione ferox cum culta novalia Mavors
 Diriperet, campo, nec minus urbe fremens,
 Pieriamque chelyn servare silentia, raucis
 Territa mœreret Turba novena tubis,
 Duret io! duret; studiosa nec agmina pacis
 Barbarus assultu miles atroce fuget.
 Illa tuæ quondam Concordia semine Mentis
 Nata relegatis regnet in orbe malis:
 Purpureis formosa comis, placidisque serenam
 Sidereo faciem gentibus ore ferens.
 Illa redux agitet per rura, per oppida lætos
 Virtutum cœtu se comitante choros.
 Cunctaque discutiat nitida feliciter ortus
 Fœta simultatum nubila luce sui.
 Justitiæque Soror populorum vincula nectat
 Libera servili calliditate Fides.
 Quotquot ubique Duces, quotquot certamina Reges
 Sæpe nimis cupida mente cruenta movent,
 Rebus in orbe fatos melioribus esse patrandis
 Errorum nebula se fugiente putent;
 Magnanimique tuo cupide famulentur honori:
 Dent trepidis portum: publica damna levent.
 Mutua mitescant in fœdera pacis amantes,
 Cujus es, orbe novo cuius & auctor eras.
 Cesset atrox Odium: sitiens petat Ira cruoris,
 Et Cædes stygias, unde profecta, domos.
 Gloria quæraturservatis civibus, olim
 Grandius æterna laude datura decus.
 Quando erit, in falces ut gentibus, inque ligones
 Vertantur gladii, quando erit illa dies?

Ampliet interea victrix Sapientia fines
 Per populos regni non violenta sui;
 Humanumque genus doceat, non esse creatum
 Perdendo studiis semet in orbe sibi:
 Non corradendis opibus venientibus illa,
 Quæ possessorum membra recondet, humo;
 Non turbis, odiisve, quibus cœlestia quondam
 Nil affine datæ femina mentis habent.
 Nobilitas Animæ longe est præstantior: illa,
 Illa foris princeps audiat, illa domi.
 Omnibus hoc resonet sancto fervore Cathedris,
 Majores soboli quas posuere suæ.
 Nostraque cum quavis Musarum sede laboret,
 Quò tuus in populos promoveatur honos.
 Certetur studiis, certetur moribus ipsis.
 Quo quisque est major, gaudeat esse minor.
 Fastus & Invidiæ cedat dirissima rabes
 Ultra Sauromatas & glaciale frerum;
 Cerbereisque procul nutrita Calumnia spumis
 Multiplici stridens auferat angue caput.
 Religio gaudens purgata mente docentum
 Nesciat humanum ludificare genus.
 Dementes pedibus terat eluctata catervas,
 Tot tenebras tribuunt quæ tibi cunque suas.
 Omnibus o miseris oculos da mentis apertos,
 Cimmerias noctes nox quibus orta facit:
 Ut te cognoscant, quam sis mirabile Numen,
 Quod justum metuat, mite quod omnis amet:
 Ut se cognoscant, quam sint miserabile, lucem
 In media jactans nocte crepansque, genus.
 Artibus & studiis sic lux orietur in ipsa
 Mente, tuæ lucis nomen habere merens.
 Nunquam erit impuri, nunquam fuit incola Virtus,
 Cognitio nunquam vera placensque tibi.

Scribere

Scribere nec prodest sine te speciosa superbos,
 Altaque nugaci garrulitate loqui.
 Balbutit semper, fundens sine mente sacroque
 Interius tacti pectoris igne sonos:
 Mellifluum quamvis vel Nestora vicerit ipsum,
 Promat Ulyssæas aut vafer ore dapes.
 Acta Virum præstant. Actis simul esse disertos
 Da, precor, & vero lumine corda frui.
 Justitiæ vigeat terris venerabile Numen
 Moribus & solida cognitione simul.
 Hac sine quid fierent Urbes nisi lustra ferarum,
 Celat ubi nocuos pellis ovina lupos?
 Non agitet mentes Favor aut gravis Ira serenas;
 Ira bono mutans jura, Favorque malo.
 Si mendace nihil fervilius ore putatur,
 Turpius injusto quid, precor, Orbis habet?
 Scire, sed & pariter præstare salubria grato
 Mentibus auxilio corporibusque juvet.
 Non bonitas labiis sonet aut sapientia solis.
 Os doceat, pectus sentiat, acta probent.
 Non nobis miseri cæcis quæramus honorem;
 Vilius hoc vulgus, quo magis arte tumens;
 Sed tibi, summe Deus, tibi soli, Phosphore mundi,
 Quo via doctrinæ, quo duce parta salus:
 Qui decrescendo crescentem surgere monstras:
 Dogma patens nulli, te nisi dante, sopho.
 Moribus & studiis poliendis rite palæstras
 Quis neget à Proavis ante fuisse datas?
 Ut se defunctis Respublica duret, & insons
 Posteritas possit tempus in omne sequi;
 Urbibus ut regimen constet sine labe, Sacrisque
 Debitus æthereæ simplicitatis honos;
 Prosperitas populis ut floreat usque renascens,
 Certa que radices, ne violetur, agat.

Gloria sola Dei scopus est, & publica tantis
 Sumptibus humanæ gentis in orbe salus.
 Non ut dira novis vitiorum femina tanto
 Largius exemplis conspiciantur ali.
 Germinat ah nullo per se satis omne magistro,
 Nobilitas animæ quo perit alta, malum;
 Fastus, avarities, quævis perversa cupido,
 Sævaque jactatis lingua canina probris.
 Mortalique nimis zizania noxia genti
 Non opus augmentis, utque rigentur, habent.
 Omnibus his potius lolis impendere curam
 Tollendis fœda cum ruditate juvet;
 Evulsis penitus filices abigantur ut ipsis,
 Tritica suffocent ne genuina, fibris.
 Doctior & melior sic postera turba, salusque
 Orbis erit major, Numinis ira minor;
 Totius & squalens non sub crescente malorum
 Congerie passim sic gemet Orbis ager.
 Quorum causa, procul, procul absit, ut ulla feramur,
 Da, Deus, omnigeni Fons & Origo boni.
 Discuntumque greges, simul & tua cura docentum
 Ducat inoffensos hic & ubique pedes.
 Plus aliquid tandem, veterum quam turba sophorum,
 Artibus ut cupiant obtinuisse suis:
 Quos Asiæ pars magna, vetus quos Hellas Athenis,
 Quosve Paretoniæ Mempheos ora tulit,
 In media solitos caligine mille protervas
 Sollicita nugas ambitione sequi;
 Seque suis stolidè tenebrosos scindere sectis
 Ob cassas, fructu deficiente, nuces;
 Dum scuticis levitas puerorum digna superbas
 Cum strepitu tanto versat agitque tribus:
 Dum probitas animis, dum sana modestia prorsus
 Exulat, & legis cultus amorque tuæ,

Quæ

Quæ tibi nos, dictat ratio velut ipsa iubetque,
 Subjicit; humanum quæ ligat æqua genus;
 Quæ domitos tandem ronchos cecidisse seroces
 Simplicis à Veri mente capace docet.
 Talia jungendo reliquis documenta colantur
 Laudibus ingenui pectora casta gregis:
 Ne pro thesauris carbonum sola legantur
 Fragmina, Tartaræ fraude reperta Stygis;
 Aut Asphaltites specioso poma colore,
 Perfidia testis quæ cinis intus habet.
 Larva theatralis quid vult sibi moris inepta?
 Vera Deus verax vult sapienter agi.
 Sedulus eventu decernat tangere læto
 Præfixum reliquis & sibi quisque scopum.
 Spiret, uti quondam fertur spirasse, deinceps
 Hic aliquis vitæ candidioris odor,
 Sistere communis properantia fata ruinæ
 Qui queat exemplis & cohibere suis:
 Omnis & avertat qui signa putredinis Urbi
 Tristia, suffritus & salis instar habens.
 Sic hæc Justitiæ domus, & Pietatis, & omnis
 Officii nutrix, omnis & Artis erit.
 Sic sublunarem non hunc modo noscere mundum,
 Gloria quæ vanos sola frequenter agit:
 Vincere sed tandem dabitur quoque; vincere, quicquid
 Mentibus inspirat Cerberus ille triplex:
 Sordibus obsessæ Carnis, Visusque Voluptas,
 Pressaque servitio pectora Fastus habens;
 Ductores, ductosque simul, juvenesque, senesque
 Sapius hos etiam, qui monuere, ligans.
 Cernere composita sic tandem mente ruinas,
 Ipse Deus, fracto quamlibet Orbe, dabit.
 Fallere nec quæret quisquam levis æthera verbis,
 Fallere vix hominem quæ potuere diu.

Alterius vitæ species sic altera formam,
 Grande nec exitium gens tenebrosa feret:
 Turgida, livida, garrula, turbida, lucis inops gens,
 Nata propagandis semper in Orbe malis.
 Impia Pyrrhonis gliscens sic sponte propago
 Desinet, irritans Numinis illa manum:
 Illa nocens mundo fax pessima & ultima, signans
 Judicii magnum præcipitansque diem.
 Sic melior totum facies oritura per Orbem
 Solamen trepidis lætitiâque dabit.
 Nostra reflorescet sic res quoque, nostra vigebit
 Musica consimili prosperitate domus.
 Sic doctis pariter docti reddentur, inani
 Contempta penitus mercede, Virique Viris,
 Vera vel in mediis sic se Sapiencia turbis
 Exferet, ostendens ad meliora viam.
 Donec iis tandem peragamus sancta potiti
 Gaudia, mortales non habitura vices;
 Sedibus æthereis ubi secula nulla vacabit
 Amplius, aut annos, aut numerare dies.
 Post Solem & Lunam præstantior altera Luna,
 Nocte relegata, Sol novus alter erit.
 Altera Terra, sacrum spissos cui flumina mellis
 Per gremium latices, flumina nectar agent.
 Unica Seraphicis concentibus ipse Creator
 Materies superest, unicus ardor ibi.
 Mille ibi myriadum plaudentum & mille sonantum
 Mille choros jungent, agmina mille, poli.
 Majus ibi templum Sophiæ cœlestis, & ædes,
 Ore coruscantum quod ruit unda Virum,
 Ridentumque levis cariola putamina turbæ,
 Cumque nucis cassæ vitrea fracta penu;
 Quidquid & inferius Luna puerilibus ausis
 Gens hominum vecors, cæca, superba struit:
 Quam stans turre procul formicas esse pusillas,
 Aëre stans medio sed nihil esse putet.
 Hæc ibi discentur, quæ nunc male cognita nobis.
 Quæ ferit hic aciem, lux ibi blanda feret.
 Majoris Cathedræ gemmis auroque micantis.
 Quæ sua perpetuet jubila, fulgor ibi est.

D I X I

LECTO-

LECTORI BENEVOLO.

Omnibus grata & utilia præstare num possimus, ignoro, præstare certè cupimus. In ipsa quidem Oratione seculari compendiosam eorum, qui per integrum sæculum in Academia Duisburgensi diversas Scientias & Artes in hodiernum usque tempus professi sunt, recensionem instituimus, præsentium tamen & etiamnum superstitum nullam nominatim mentionem fecimus, obstante scilicet verecundia, cujus non minus quam aliorum officiorum rationem habendam esse, omnes elegantis ingenii homines semper crediderunt. Ne igitur quicquam ad majorem eorum, qui hic publice olim docuerunt, & adhuc docent, notitiam deesse videatur, utque brevis hujus Athenæi hæctenus per summi Numinis gratiam conservati imago unicuique tanto melius ante oculos ponatur, non inutile neque injucundum fore arbitrati sumus, tam præsentium quam futurorum temporum respectu, si duplicem hic Syllabum adjiceremus ad quorundam aliorum exemplum; ita ut primus omnium eorum Nomina, qui ab initio Academiæ usque ad præsens tempus ejus *Rectores* constituti magnificos fasces adepti fuerunt, comprehenderet, alter vero omnium in quavis Facultate *Professorum Seriem*, similiter juxta ordinem annorum, aut vocationis tempus, five ordinarii illi fuerint, five extraordinarii, sine cujusquam Juris detrimento, digestam repræsentaret; quibus tandem ultimum & ante aliquot menses editum publicarum *Lectionum Elenchum* subjunximus, ut & Posterius sciant, quæ tempore Festi secularis fuerit Academiæ sibi feliciter, ut optamus, relictae facies, & Exteri tanto certiore rerum nostrarum notitiam inde, si velint, haurire queant.

SYL-

SYLLABVS PROFESSORVM,

Qui in Academia Duisburgensi ab ejus initio usque in hunc annum munere Rectoris Magnifici functi sunt.

Die XV. Octobris

ANNO

- MDCLV. Johannes Claubergius. Philos. & Theol. D. ac Prof.
 MDCLVI. Hermannus Rahmacker. J. U. D. & Prof.
 MDCLVII. Martinus Hundius. Th. D. & Prof.
 MDCLVIII. Johannes Bernhardus Danielius. Med. D. & Prof.
 MDCLIX. Johannes Claubergius. II.
 MDCLX. Samuel à Dieft. Philos. & Th. D. & Prof.
 MDCLXI. Johannes Weyerstrafs. J. U. D. & Prof.
 MDCLXII. Wiricus Scriba. Med. D. & Prof.
 MDCLXIII. Johannes Godofredus Langenberg. J. U. D. & Prof.
 MDCLXIV. Martinus Hundius. II.
 MDCLXV. Gerhardus Feltmannus. J. U. D. & Prof.
 MDCLXVI. Christophorus Fridericus Crellius. Phil. & Theol. D. & Profess.
 MDCLXVII. Wiricus Scriba. II.
 MDCLXVIII. Johannes Menfinga. Ph. D. Histor. El. & Gr. L. Prof.

Durante Rectoratu revocatus in patriam abiit Groningam Prorectore constituto Wirico Scriba.

- MDCLXIX. Johannes Hermannus Hugenpoth. Ph. & Th. D. & Prof.
 MDCLXX. Gerhardus von Mastricht. J. U. D. & Prof.
 MDCLXXI. Christophorus Fridericus Crellius. II.
 MDCLXXII. Henricus Mumfsen. Philos. D. & Prof.

Is Albo hæc verba adscripsit: Inter turbida ac tristissima bella hic nomina sua scripserunt. Inscripturunt autem 16. novi.

- MDCLXXIII. Petrus von Mastricht. Phil. & Th. D. ejus ac Hebr. Ling. Profess.
 MDCLXXIV. Johannes Godofredus Langenberg. II.
 MDCLXXV. Fridericus Godofredus Barbeck. Philos. & Med. D. & Profess.
 MDCLXXVI. Henricus Frentz. Eloq. & Gr. Ling. Prof.

MDCLXXVII.

- MDCLXXVII. Christophorus Fridericus Crellius. III.
 MDCLXXVIII. Guilielmus Crusius. Philos. & J. U. D. & Prof.

Hic Albo adscripserat sequentia : *Anno vertente integro literis infesto, & belli cladibus inchoato in illa omnium fuga & vastitate, quæ & Academica Sacra, & privatos lares abstulit, bi pauci utinam numeri paucitatem dignitate compensantes Albo Universitatis nomen inseruere suum.*

Inseruerunt vero tantum decem sua nomina. Confer etiam *Hermanni Crusii*, Gymnasiarchæ quondam Meursani, *Epigrammata*, Lib. IX. Num. 66. & 78. nec non præcedentem Orationem nostram pag. 95. & 96.

- MDCLXXIX. Henricus Mumfen. II.
 MDCLXXX. Johannes Jacobus Gantesvilerus. Philos. & Theol. D. ejusque & Hebr. Ling. Prof.
 MDCLXXXI. Gerhardus von Mastricht. II.
 MDCLXXXII. Fridericus Godofredus Barbeck. II.
 MDCLXXXIII. Adrianus Ludolphus à Becker. Philos. & J. U. D. Philos. & Mathes. Prof.
 MDCLXXXIV. Christophorus Fridericus Crellius. IV.
 MDCLXXXV. Guilielmus Crusius. II.
 MDCLXXXVI. Johannes Jacobus Gantesvilerus. II.
 MDCLXXXVII. Arnholdus von Brandt. J. U. D. & Prof.
 MDCLXXXVIII. Fridericus Godofredus Barbeck. III.
 MDCLXXXIX. Adrianus Ludolphus à Becker. II.
 MDCXC. Henricus Hulsius. Theol. D. & Prof.
 MDCXCI. Guilielmus Crusius. III.
 MDCXCII. Christophorus Fridericus Crellius. V.
 MDCXCIII. Johannes Mauritius Crellius. J. U. D. & Prof.
 MDCXCIV. Fridericus Godofredus Barbeck. IV.
 MDCXCV. Henricus Christianus de Hennin. Med. D. & Histor. Eloq. & Gr. Ling. Prof.
 MDCXCVI. Henricus Hulsius. II.
 MDCXCVII. Guilielmus Crusius. IV.
 MDCXCVIII. Adrianus Ludolphus à Becker. III.
 MDCXCIX. Johannes Mauritius Crellius. II.

Q

MDCC.

MDCC.	Fridericus Godofredus Barbeck. V.
MDCCCI.	Clemens Berg. J. U. D. Mor. & Civ. Phil. Prof.
MDCCII.	Henricus Hulsius. III.
MDCCIII.	Henricus Christianus de Hennin. II.

Adscripsit hæc margini Albi: *Die inaugurali Reçtura Magnificæ nempe 14. & 15. Octob. Duisburgum venit & mansione nocturna dignatus est Carolus III. Hispanorum Monarcha. Ad rei memoriam!*
 Alter deinde hæc adjecit: *Is est bodiernus Imperator Carolus VI. tum Hispaniam petens.*
 Henninius vero in Reçtoratu obiit, Hulsius Proreçtore factò.

MDCCIV.	Henricus ab Erberfeld. Ling. Hebr. & Phil. Sac. Profess.
MDCCV.	Carolus Otto Thyllius. J. U. D. & Prof.
MDCCVI.	Clemens Berg. II.
MDCCVII.	Henricus Hulsius. IV.
MDCCVIII.	Henricus Hulsius. V.
MDCCIX.	Casparus Theodorus Summerman. J. U. D. & Prof.
MDCCX.	Martinus Johannes Haesbaert. Med. D. & Prof. & S. Rom. Imp. Societatis Nat. Curios. Rhafæ.

Obiit in Reçtoratu Proreçtorem agente Summermanno.

MDCCXI.	Jacobus Wittichius. Philos. D. ejusque & Math. Profess.
MDCCXII.	Henricus Hulsius VI.
MDCCXIII.	Fridericus Godofredus Sylvefter Erckels. Med. D. & Profess.
MDCCXIV.	Henricus Mascampius. Hist. Eloq. & Gr. Ling. Prof.
MDCCXV.	Christophorus Raabe. Theol. D. & Prof.
MDCCXVI.	Casparus Theodorus Summerman. II.
MDCCXVII.	Henricus Hulsius. VII.
MDCCXVIII.	Fridericus Godofredus Sylv. Erckels. II.
MDCCXIX.	Christophorus Raabe. II.
MDCCXX.	Casparus Theodorus Summerman. III.
MDCCXXI.	Johannes ab Hamm Theol. D. & Ling. Or. ac poetæ etiam Theol. Prof.

MDCCXXII.

- MDCCXXII. Johannes Christianus Loërs. Theol. D. & Prof.
 MDCCXXIII. Gottlieb Ephraim Berner. Med. D. & Prof.
 MDCCXXIV. Casparus Theodorus Summerman. IV.
 MDCCXXV. Johannes Hildebrandus Withof. Histor. Eloq. &
 Gr. Ling. Profess.
 MDCCXXVI. Johannes Christianus Loërs. II.
 MDCCXXVII. Henricus Philippus Zaunschliffer. J. U. D. & Prof.
*Durante Reſtoratu abiit Hanoviam Celf. Comiti à
 Conf. futurus, Loëſio Proreſtorem agente.*
 MDCCXXVIII. Gottlieb Ephraim Berner. II.
 MDCCXXIX. Johannes ab Hamm. II.
 MDCCXXX. Chriſtophorus à Raab. III.
 MDCCXXXI. Jacobus Eck. J. U. D. & Prof.
 MDCCXXXII. Johannes Arnoldus Timmerman. Med. D. & Prof.
 MDCCXXXIII. Johannes Jacobus Schilling. L. A. M. Phil. D. ejus-
 que & Math. Prof.
 MDCCXXXIV. Guilielmus Neuhaus. Theol. D. & Prof.
 MDCCXXXV. Henricus Theodorus Pagenſtecher. J. U. D. & Prof.
 MDCCXXXVI. Gottlieb Ephraim Berner. III.
 MDCCXXXVII. Johannes Hildebrandus Withof. II.
 MDCCXXXVIII. Johannes Chriſtianus Loërs. III.
 MDCCXXXIX. Casparus Theodorus Summerman. V.
 MDCCXL. Johannes Arnoldus Timmerman. II.
 MDCCXLI. Johannes ab Hamm. III.
 MDCCXLII. Chriſtophorus à Raab. IV.
 MDCCXLIII. Henricus Theodorus Pagenſtecher. II.
 MDCCXLIV. Johannes Jacobus Schilling. II.
 MDCCXLV. Johannes ab Hamm. IV.
 MDCCXLVI. Casparus Theodorus Summerman. VI.
 MDCCXLVII. Chriſtianus Arend Scherer. Med. D. & Prof.
 MDCCXLVIII. Johannes Hildebrandus Withof. III.
 MDCCXLIX. Petrus Janſſen. Theol. D. & Prof.
 MDCCCL. Henricus Theodorus Pagenſtecher. III.
 MDCCCLI. Johannes Gottlob Leidenfroſt. Med. D. & Prof.
 MDCCCLII. Johannes Jacobus Schilling. III.
 MDCCCLIII. Johannes ab Hamm. V.
 MDCCCLIV. Johannes Alexander Guinandus Pagenſtecher. J. U. D.
 & Prof.
 MDCCCLV. Chriſtianus Arend Scherer. II.

Cum præter alias Leges illa quoque obtineat, ut nemo hodie ad dignitatem Rectoratus Magnifici in Academia Duisburgensi admittatur, nisi qui per integrum quinquennium (ut olim per biennium tantum) in ea ordinariam cujusdam scientiæ ac doctrinæ provinciam administraverit, nonnulli autem ante impletum tale temporis spatium vel abiverint alio vocati, vel, si impleverint, nondum recursum electionis ad eam Facultatem, cujus membra erant, factò, discesserint, omnium eorum notitia, qui in hac Academia per integrum hoc seculum jam finitum docuerunt, ex præcedente Syllabo hauriri nequit; quocirca ipsum quoque omnium Professorum Indicem subijcere visum est.

SERIES PROFESSORVM

Academiæ Duisburgensis à tempore
inaugurationis.

IN FACULTATE THEOLOGICA.

Johannes Claubergius.
Martinus Hundius.
Samuel à Dieft.
Christophorus Fridericus Crellius.
Johannes Hermannus Hugenpöth.
Petrus von Mastricht.
Johannes Jacobus Gantersviler.
Henricus Hulsius.
David Hugueninus.
Johannes Godofredus Bachman.
Ludovicus Hermannus Stumpbius.
Christophorus Raabe.
Johannes Christianus Loërs.
Guilielmus Neubauss.
Daniel Gerdes.
Johannes ab Hamm.
Petrus Fansen.
Eberhardus Henricus Daniel Stofsch.
Philippus Jacobus Ammendorff.

IN

IN FACVLTATE IVRIDICA.

Hermannus Rabmacker.
Johannes Weyerstrafs.
Johannes Godofredus Langenberg.
Gerbardus Feltman.
Paulus v. Fuchs.
Gerbardus von Mastricht.
Johannes Adrianus Schlegtendabl. Extraordinarius.
Guilielmus Crusius.
Arnoldus von Brand.
Alexander Arnoldus Pagenstecher.
Johannes Mauritius Crellius.
Johannes Clæter.
Carolus Otto Thyllius.
Casparus Theodorus Summerman.
Georgius Hermannus von Bergen.
Bernbardus Henricus Reinold.
Everbardus Otto.
Henricus Philippus Zaunschliffer.
Jacobus Eck.
Carolus Fridericus Antonius Cruse. Extraordinarius.
Henricus Theodorus Pagenstecher.
Johannes Guilielmus Summerman.
Johannes Henricus Summerman.
Johannes Arnoldus Ruland.
Johannes Alexander Guinandus Pagenstecher.
Otto Ludovicus ab Eichman.
Fridericus Godofredus Schlegtendabl.

IN FACVLTATE MEDICA.

Johannes Bernbardus Daniels.
Wiricus Scriba.
Theodorus Cranen.
Tobias Andreae.
Jonas Barbeck. Extraordinarius.
Fridericus Godofredus Barbeck.
Johannes Adolphus à Gosdorff. Extraordinarius.

Theodorus van de Graef.
Henricus Christianus de Hennin.
Johannes Gabriel Rudolphi. Extraordin. sed non introductus.
Martinus Johannes Haesbaert.
Henricus Jacobus Conte.
Fridericus Godofredus Sylveſter Erckels.
Andreas Ottomarus Gâlicke.
Gottlieb Ebraim Berner.
Petrus van Muſchenbroek. Extraordinarius.
Johannes Arnoldus Timmerman.
Johannes Antonius de Blecourt. Extraordinarius.
Chriſtianus Arend Scherer.
Johannes Gottlob Leidenfroſt.

IN FACULTATE PHILOSOPHICA.

Johannes Claubergius. Philoſ. Prof. Vide ſupra.
Johannes Schultingius. Hiſtor. Eloq. & Græc. Ling. Prof.
Wiricus Scriba. Ling. Sanctæ Prof. Vide ſupra.
Samuel à Dieſt. Philoſ. Pract. Prof. Vide ſupra.
Johannes Georgius Grævius. Hiſtor. Eloq. & Gr. Ling. Prof.
Chriſtophorus Fridericus Crellius. Phil. Moral. Prof. Vide ſupra.
Paulus Terbaarius. Hiſtor. Eloq. & Græc. Ling. Prof.
Tobias Andrea. Philoſ. & Phyſ. Prof. Vide ſupra.
Johannes Menſinga. Hiſtor. Eloq. & Græc. Ling. Prof.
Johannes Hermannus Hugenpotb. Philoſ. Prof. Vide ſupra.
Johannes Franciſcus Gymnich. Græc. Ling. Extraordinarius Lector.
Petrus von Maſtricht. Ling. Hebr. Prof. Vide ſupra.
Henricus Muſſen. Ethic. & Polit. Profeſſor.
Hermannus Schlabh. Mathef. Profeſſ.
Nicolaus Smiterus. Philoſ. & Metaphyſ. Profeſſ.
Gerhardus von Maſtricht. Hiſtor. Prof. Vide ſupra.
Henricus Frentz. Eloq. & Græc. Ling. Profeſſ.
Fridericus Godofredus Barbeck. Philoſ. Profeſſ. Vide ſupra.
Guilielmus Cruſius. Philoſ. Theor. Profeſſ. Vide ſupra.
Johannes Jacobus Gantesviler. Ling. & Phil. Sacr. Prof. Vide ſupra.
Carolus Schæf. Extraordinarius Lingg. Or. Lector.
Adrianus Ludolphus à Becker. Philoſ. & Math. Profeſſ.
*Jacobus Tollius Hiſtor. Eloq. & Græc. Ling. Prof. Extraordinarius &
 Honorarius.*

Alexan-

- Alexander Arnoldus Pagenstecher.* Ethic. & Polit Pr.of. *Vide supra.*
David Hugueninus. Ling. Hebr. Extraordin. Profess. *Vide supra.*
Johannes Fridericus Cramerus. Histor. Eloq. & Græc. Ling. Prof.
sed non inauguratus.
Henricus Christianus de Henmin. Histor. Eloq. & Græc. Ling. Pro-
 fess. *Vide supra.*
Clemens Berg. Philos. Civil. & Moral. Profess.
Henricus ab Erberfeld. Philol. & Hebr. Ling. Prof.
Jacobus Wittichius. Philos. & Mathes. Profess.
Henricus Mascamp. Histor. Eloq. & Græc. Ling. Profess.
Johannes ab Hamm. Philol. Sac. & Lingg. Or. Prof. *Vide supra.*
Petrus à Muschenbroek. Philos. & Mathes. Profess.
Johannes Hildebrandus Witbof. Histor. Eloq. & Græc. Ling. Prof.
Nicolaus Engelbard. Philos. & Mathes. Profess.
Joannes Jacobus Schilling. Philos. & Mathes. Prof.
Joannes Albertus Melchior. Philos. & Math. Prof.

E L E N C H V S
LABORVM PUBLICORVM IUXTA ET
PRIVATORVM AVTVMNALIVM ET
HYBERNORVM

IN

VNIVERSITATE REGIA,
QVÆ DVISBVRGI CLIVIORVM EST,
POST FESTVM MICHAELIS ANNO cIdo lccc lv.
INCHOANDORVM.

IN FACVLTA TE THEOLOGICA.

JOHANNES AB HAMM, S. Theol. Doctor & Professor Ordinarius, h. t. Fac. Theol. Decanus, B. c. D. in Prælectionibus publicis, *Selecta & Parallela V. atque N. Testamenti Loca* illustrare perget. Privatim præmisso *Isagogico ad Theologiam Naturalem*, in Collegio gemino, *ad Cl. van Tillii Theologiæ Naturalis atque Revelatæ Compendium*, nec perfunctoriam, positurus operam, quovis die Saturni *juxta seriem Locorum communium Systematis Theologici, Disputationibus* iterum vacabit.

PETRVS JANSSEN, S. Theol. Doctor ejusdemque & Historiæ Eccles. P. P. O. volente ac juvante DEO, in Prælectionibus publicis Cl. *Lampii* explanabit *Delineationem Theologiæ Activæ*. Privatim hora X. Institutionibus Theologicis Cl. *Melchioris Fundamenta Theologiæ Didascalicæ*, simulque *Elenctica*, explicabit. Hora pomeridiana II. *Historiam Eccles. V: T.* præeunte item *Lampio*, enarrabit. Ad hæc *Celeberr. Tillii Methodum concionandi, juxta præcepta artis hermeneuticæ & oratoriæ concinnatam*, tum exponet, tum concionibus, ab Auditoribus suis elaborandis, & habendis quoque ex suggesto, *επιχειριον* subjunget suam: prius fiet singulis diebus Mercurii, Saturni *posterius*. Neque deerit *Exercitia Disputatoria*,
tam

tam *publica*, quam *privata*, aliaque, ad muneris sui partes pertinentia, desideraturis.

PHILIPPVS JACOBVS AMMENDORFF, S.S. Theol. D. & Prof. P. O. in *Prælectionibus publicis* gravissimi momenti doctrinam de *Sacramentis N. T.* pertractabit. *Theologiam dogmaticam* ad ductum *Compendii Vitringiani* & hoc quidem anno prolixè tractabit, addet vero si nobiliff. Dn. Auditoribus ita fuerit visum commentationem breviorè. Ad *Catechismum Heidelbergensem* homileticam offert manuactionem, si iustus Auditorum adfuerit numerus. *Examina Theologica* nec non *Disputationes* privatas propter eximiam utilitatem, ut semper continuabit. Suppeditabit quoque ad publice disputandum & materiam & occasionem.

IN FACVLTA TE JVRIDICA.

JOH. ALEXANDER GVINANDVS H. T. F. PAGENSTECHEER, Jure Consultus & Antecessor, Regiæ Universitatis h. t. Rector; V. D. publice Titulum Pandectarum de *Regulis Juris* illustrabit; privatim autem horis solitis, *Lectiones* ad STRVVII *Compendium Digestorum*; ad ipsum JUSTINIANI *Textum Institutionum*; & ad STRYCKII *Examen Juris Feudalis*, nec non *Collegium Disputatorium* priv. publ. continuabit. *Jus Publicum Rom. Germ.* ad *Examen Juris Publ.* nuper editum, exponere perget. Differentias quoque Juris Civilis, Canonici & Hodierni, monstrabit, illustrando nempe Cl. BÖCKELMANNI *Dissert. Juris Civ. Can. & Hod.* Ceterum offert *Coll. Juris Naturalis, Canonici & Criminalis*; nec in reliquis muneris sui partibus dilectissimis ac diligentissimis suis Auditoribus deerit.

OTTO LVDOVICVS AB EICHMANN, J. U. D. & P. P. O. volente DEO Optimo Maximo I) Jus Naturæ & Gentium beati JOANNIS GOTTL. HEINECCII, Viri post fata Celeberrimi, explicabit. II) Ejusdem Institutiones uti & III) Pandectas interpretabitur. IV) beati SAMVELIS STRYCKII *Examen Juris Feudalis*, aut JACOBI WOLFFII *Elementa Juris Feudorum*, ac V) MICH. HENR. GRIBNERI *Principia Processus Judiciarii* exponet. VI) Jus publicum quoque secundum ordinem *Compendii JACOBI MASCOVII* privatissime docebit, quod *Collegium* jam inchoavit, ac oblata occasione *Jura singularia Electoris Brandenburgensis* enarrabit.

R

FRI-

FRIDERICVS GOTHOFREDVS J. A. F. SCHLEGTENDAL, Jur. Doct. & P. P. O. h. t. Fac. Juris Decanus B. C. D. publice formam Reipubl. Romanæ Auditoribus suis tradet. Institutiones, Pandectas ac Jus Naturale ad Compendia PAGENSTECHERI & HEINECCI horis consuetis explicabit. Jus Publicum præterea ac Feudale exponet, neque minus Disputationibus privatis Commilitones suos exercebit, ac in reliquis Officii partibus industriæ illorum non deerit.

IN FACVLTATE MEDICA.

CHRISTIANVS AREND SCHERER, Med. Doct. & Prof. P. O. h. t. Fac. Med. Decanus, *Elementa artis obstetriciæ* publice explicabit. *Privatim vero Anatomiam, Chirurgiam*, aliaque medica pro Auditorum desiderio docebit. Præterea *Sectiones, Demonstrationesque anatomicas* in ipsis cadaveribus humanis, si ansa dabitur, menibus hybernis instituet, ac in *Exercitio Disputatorio* perget.

JOH. GOTTLOB. LEIDENFROST, Med. Doct. & Prof. P. Ord. publice de *vulnerum lethaliitate* tradet. *Privatim Physiologiam medicam* docere perget. *Chemiã*, tam theoreticã quam practicã, experimentis demonstratã, propter temporis penuriam superiori semestri parum provecã, cum cura & industria exponet. *Pathologiam medicã* denuo edisserere incipiet. Praxin specialem juxta ordinem aphorismorum BOERHAVII docebit. In laboribus privatissimis continuabit. Nec omittet in disputando exercere industrios suos Auditores.

IN FACULTATE PHILOSOPHICA.

JOHANNES AB HAMM, S. Theol. Doct. Lingg. Oriental. Profess. Ord. & Bibliothecæ publicæ Præfectus. *Privatim in Hebraicis, Aramæis, Rabbinicis*, nec non *Arabicis*, atque *sacris Antiquitatibus V. Hebræorum*, ea, qua cæpit, sedulitate studia suorum Auditorum amplius juvare non desinet, eoque fini *Collegium Philologicum Sacrum Biblicum*, uti hoc subsidio in Scripturarum accurata intelligentia Sacr. Litt. Cultores prospere progrediantur, denuo aperuit. In *Exercitio quoque Disputatorio*, atque reliquis muneris sui partibus indefessã operã pollicetur.

JOHAN-

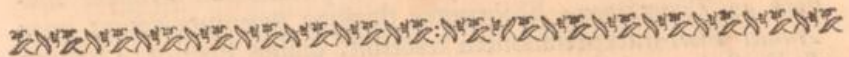
JOHANNES HILDEBRANDVS WITHOFIVS, Histor. Eloquent. & Græc. Linguae Professor Ordinarius in Prælectionibus publicis præter diversas ex omni Romana pariter Græcaque Philologia & Historia Quæstiones, statis diebus interpretationem *Horatii Flacci* continuabit; privatim autem Universalem Historiam ad ductum *Turfellini*, illam vero, quam Medii vulgo *Ævi* vocitamus, juxta Libellum Viri Cel. J. *Petri Ludwigi Entwurf der Reichs-Historie*: Antiquitates Romanas ad filum *Nieuportii*: Philologiam Græcam inter Analysin & explicationem *utriusque Epistolæ ad Timotheum*: Eloquentiæ denique præcepta denuo inter *Annæi Flori* interpretationem tractabit, quibus Poëtica, Oratoria & Epistolographica, aliaque hujus generis meletemata perpetua ferie addentur. Illis etiam, qui exhibitis publice privatimque sive in Oratoria, sive circa Historiam tam sacram & civilem, quam Literariam, aliamve elegantioris Literaturæ partem speciminibus suorum profectuum facere cupient periculum, minime deerit.

JOHANNES JACOBVS SCHILLING, A. L. M. & Philos. Doctor, ejusdemque & Mathem. Professor Ordinarius Reg. Scientiarum Academ. Berol. Membrum, Facult. Phil. h. t. Decanus, publice *Arithmeticam & Geometriam* juxta Epitomen Elementorum WOLFIANAM, privatim *Physicam Experimentalem & Dogmaticam* in aureolum Cel. KRÜGERI Compendium, *Logicam* vero & *Metaphysicam* in Cl. BAVMEISTERI Institutiones, solide dilucideque explicabit. In physicis singula Experimentis selectis & jucundis ob oculos ponet. Neque deerit illis, qui in *Philosophia Morali* juxta propriam manuactionem, vel in *Algebra & Analsi Mathematica* Duce Cel. GRAVESANDE, aut in *Disputationibus* tam publicis quam privatis opem suam & operam efflagitant.

JOHANNES ALBERTVS MELCHIOR, A. L. M. Philos. Doct. & Profess. Ordin. publice quidem Mathesin puram, nec non Physicam Dogmaticam; privatim vero Physicam Experimentalem exponet. Collegium quoque offert Chronologicum. Ad alias etiam sive Philosophiæ, sive Matheseos mixtæ partes explicandas paratissimus studiosæ Juventutis desideria expectabit.

LECTIONES EXTRAORDINARIÆ.

JOHANNES ANTONIVS DE BLECOVRT, Med. Doctor & Professor Extraord. publice Methodum Mèdendi, privatim alteram partem Aphorismorum Cel. BOERHAVII de cognoscendis & curandis morbis exponet: neque ulli in reliquis sui muneris partibus operam suam denegabit.

Sicut opera Linguæ Gallicæ, ita etiam honestis ac heroicis Corporum Exercitiis dari poterit.

Apparatus quoque Librorum necessariorum in Bibliopoliis, pro cuiusque desiderio, affatim proftabit.

Cleve, den 10. Octobr. 1755. *

Hochwürdige und Hoch-Edelge-
bohrne, Hochgeehrte Herren!

EW. Hochwürden und Hoch-Edelgebohrnen bin vor die
gütige Einladung, zu der feyerlichen Begehung, des,
den 14. dieses, einfallenden Jubilæi der Duisburgischen Uni-
versität, zu allem schuldigen Danck verbunden; Wiewol ich
sehr bedaure, daß mir dermahlen ohnmöglich ist, von der
darunter zu erweisenden Ehre zu profitiren, weilen beydes,
meine Amts-Geschäfte, und die besorglich bald einfallende
meiner schwächlichen Gesundheit schädliche Herbst-Witte-
rung, die Beschleunigung meiner Morgen frühe anzutreten-
den Rückreise nach Berlin erfordern.

R 3

Ich

* Literæ Illustrissimi Comitis de GOTTER, Ministri Status,
& Supremi Rei Veredariæ Præfecti, &c. ad Senatum Aca-
demiaë Duisburgensis.

Ich will aber auch abwesend meine eyfrige Wünsche vor die Aufnahme, den Flor und das fernere Wohlergehen der sämtlichen Academie und der dazu gehörigen Personen den übrigen mit beyfügen, und mir ein ganz besonderes Vergnügen aus jeder Gelegenheit machen, wo ich etwas erspriessliches und dienstergebenstes mit beytragen kan. Inzwischen aber bitte Ew. Hochwürden und Hoch-Edelgebohrne von mir versichert zu seyn, daß ich mit der ausnehmendsten Hochachtung bin

Ew. Hochwürden und Hoch-
Edelgebohrnen

Ergebenster Diener

GOTTER.

EPI-